

Vistbacka Annika

Maahanmuuttajaväestön kotoutuminen ja siihen vaikuttavat tekijät

Kirjallisuuskatsaus

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosionomi YAMK

Sosiaali- ja terveysalan

kehittäminen ja johtaminen

Opinnäytetyö

Joulukuu 2015

Tekijä Otsikko Sivumäärä Aika	Annika Vistbacka Maahanmuuttajaväestön kotoutuminen ja siihen vaikuttavat tekijät. Kirjallisuuskatsaus. 34 sivua + 2 liitettä Joulukuu 2015
Tutkinto	Sosionomi YAMK
Koulutusohjelma	Sosiaali- ja terveystieteet
Suuntautumisvaihtoehto	Kehittäminen ja johtaminen
Ohjaaja	Liisa Montin, Lehtori, TtT
<p>Maahanmuutto Suomeen on lisääntynyt ja maahanmuuton syyt ovat monipuolistuneet viimeisten vuosien aikana. Kehityksen ennustetaan jatkuvan samankaltaisena. Suomesta on tullut maahanmuuttomaa ja osa liikkuvaa maailmaa. Tämä on lisännyt kotoutumista ja tarvetta aktiivisille kotouttamistoimille.</p> <p>Työn tarkoitus on kuvata täysi-ikäisen maahanmuuttajaväestön kotoutumista ja kotoutumiseen vaikuttavia tekijöitä. Tavoite on hyödyntää saatua tietoa palveluja kehitettäessä.</p> <p>Työ toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena, jonka aineisto kerättiin systemaattisen kirjallisuuskatsauksen menetelmää soveltaen. Työssä käytettiin laadullisia tutkimusmenetelmiä. Tiedonhauk tehtiin ProQuest – tietokannasta. Lisäksi aineistoa haettiin aiheen kannalta keskeisimpien suomalaisten ministeriöiden, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Maahanmuuttoviraston sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivuilta. Aineiston muodostivat suomen- ja englanninkieliset julkaisut (n = 14). Aineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä ja luokiteltiin tutkimuskysymyksittäin.</p> <p>Tulosten mukaan kotoutumisesta löytyi tietoa sen määritelmästä, mittaamisesta, piirteistä sekä kotoutumisen merkityksestä. Maahanmuuttajaväestön kotoutumiseen vaikuttivat lähtömaan piirteet, maahanmuuttajaväestön piirteet, vastaanottavan maan piirteet, asenneilmapiiri ja syrjintä sekä kotouttamistoimet.</p> <p>Kotouttamispalveluiden tulee olla yksilöllisesti kohdennettuja. Kotoutumista edistävät palvelut tulee nähdä osana peruspalveluja Maahanmuuttajaväestön ja kantaväestön kohtaamiselle ja vuorovaikutukselle tulisi aktiivisesti luoda lisää mahdollisuuksia. Kotoutuminen tulee nähdä osana kaikkea yhteiskunnallista toimintaa. Kotoutumisen näkökulma tulee ottaa huomioon yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.</p> <p>Jatkossa kotoutumista suomalaisen yhteiskuntaan tulisi tutkia toisen polven maahanmuuttajien näkökulmasta.</p>	
Avainsanat	kotoutuminen, maahanmuuttaja, maahanmuuttajapalvelu, kirjallisuuskatsaus

Author Title Number of Pages Date	Annika Vistbacka Integration of the Immigrant Population and Influencing Factors. Literature review 34 pages + 2 appendices December 2015
Degree	Master's Degree in Social Services
Degree Programme	Master's Degree Programme in Development and Leadership in Health Care and Social Services
Specialisation option	Development and Leadership in Health Care and Social Services
Instructor	Liisa Montin, Senior Lecturer, PhD, RN
<p>Immigration to Finland has increased and the reasons why people immigrate have diversified over the past years. This trend is expected to continue. Finland has become a receiving society in migration, and as such, a part of the world on the move. The growth of immigration as a phenomena has increased the need for immigrant acclimation and active integration measures.</p> <p>The purpose of this theses is to describe integration and influencing factors of adult immigrants. The goal is to utilize the collected information in the further development of the immigration services.</p> <p>This thesis is a narrative literature review, and the data was collected applying systematic literature review methods of a qualitative study. ProQuest database was used in the data collection. In addition, relevant data was gathered from material obtained from applicable Finnish ministries, The Centers for Economic Development, Transport and the Environment, National Institute for Health and Welfare, and The Finnish Immigration Service. The data consist Finnish and English publications (n=14), which were related to integration and address Europe. The data was analysed using inductive content analysis and it was categorized on the basis of research questions.</p> <p>According to the findings, information about integration was obtained in its definition, measurement, features and meaning. Factors influencing the integration of the immigrants are the features of the sending and receiving countries, the features of the immigrants, attitudes and discrimination, as well as the measures of the integration.</p> <p>Integration services should be tailored to the individual need. Services promoting integration should be viewed as part of the basic services. Integration should be viewed as part of the overall social activities. The integration perspective should be taken into account in societal decision making.</p> <p>Further research should investigate immigrant integration to the finnish society through the viewpoint of the second generation of immigrants.</p>	
Keywords	integration, immigration, immigration services, literature review

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Maahanmuuttajaväestön kotoutuminen	2
2.1	Kotoutuminen	2
2.2	Maahanmuuttaja käsitteenä	3
2.3	Maahanmuuttajat Suomessa	5
2.4	Kotouttamispalvelut	7
3	Työn tarkoitus ja tavoite	8
4	Työn toteutus	8
4.1	Tutkimusmenetelmät	8
4.2	Aineiston keruu	10
4.3	Aineiston analysointi	11
5	Tulokset	13
5.1	Mitä tietoa on kotoutumisesta?	13
5.1.1	Määritelmä ja mittaaminen	13
5.1.2	Piirteet	15
5.1.3	Merkitys	16
5.2	Mitkä tekijät vaikuttavat kotoutumiseen?	16
5.2.1	Lähtömaan piirteet	16
5.2.2	Maahanmuuttajaväestön piirteet	17
5.2.3	Vastaanottavan maan piirteet	19
5.2.4	Asenneilmapiiri ja syrjintä	22
5.2.5	Kotouttamistoimet	24
6	Pohdinta	25
6.1	Luotettavuus	25
6.2	Eettisyys	26
6.3	Tulosten tarkastelu	27
6.4	Yhteenveto ja jatkotutkimushankkeet	30

Liitteet

Liite 1. Taulukko 2. Hakustrategia ja hakujen tulokset

Liite 2. Taulukko 3. Analyysiin valitut julkaisut

1 Johdanto

Sisäministeriön mukaan vuonna 2015 Suomeen ennustetaan tulevan jopa 50 000 turvapaikanhakijaa (Nerg 2015). Syksyn julkisessa keskustelussa puhutaan maahanmuutto-kriisistä. Vielä ei tiedetä kuinka moni lopulta Suomeen saapuu ja kuinka moni oleskelu-lupahakemuksen jättäneistä lopulta saa luvan jäädä Suomeen. Entisestä maastamuut-tomaasta on tullut maahanmuuttomaa (Korkiasaari 2007: 262). Maahanmuuttajien kas-vava määrä asettaa ensivaiheessa vaatimuksia vastaanottojärjestelmälle, mutta paino-piste siirtyy vähitellen kotoutumiseen ja kotouttamistoimiin.

Lisääntyneestä turvapaikanhakijamäärästä huolimatta Suomeen muuton suurimmat syyt ovat edelleen perheside ja työ. Maahanmuutto Suomeen on vuosien saatossa lisäänty-nyt ja maahanmuuton syyt monipuolistuneet. (Sisäministeriö 2013: 7–8.) Hallitusohjelma toteaa Suomen olevan ”*Avoin, kansainvälinen, kielestään ja kulttuuriltaan rikas maa.*” Hallitusohjelman mukaan Suomen etu on edistää maahanmuuttoa, joka vahvistaa työllisyyttä, talouden kansainvälistymistä ja julkista taloutta, sekä korjaa huoltosuhdetta. Ohjelman mukaan maahanmuutto vahvistaa yhteiskuntaa ja tuo lisää innovaatiokykyä ja kulttuurista moninaisuutta. Samalla esitetään vaatimus hallitusta maahanmuutosta. (Val-tioneuvoston kanslia 2015: 7, 37.) Suomalaisessa maahanmuuttopolitiikassa käänne hu-manitaarisiin kysymyksiin painottuvasta politiikasta työperäisen maahanmuuton suosi-miseen on tapahtunut vuosituhannen vaihteen jälkeen (Saukkonen 2013: 88–89).

Historiallisessa perspektiivissä liikkuvuus on yhteiskunnallisen kehityksen edellytys. Muuttoliikkeeseen liittyy paljon ilmiöitä, joita on vaikea ennustaa ja sen vuoksi ne voidaan kokea ongelmallisiksi. Pitkällä tähtäimellä muuttoliike rikastuttaa yhteiskuntaa ja muok-kaa sen geeniperimää. (Korkiasaari - Söderling 2007: 239.) Suomalainen yhteiskunta muuttuu monikulttuurisuuden, monikielisuuden, sekä arvojen ja tapojen lisääntyessä. Muutos asettaa haasteita kotouttamista edistävien palveluiden kehittämiseksi.

Tässä työssä tarkastellaan täysi-ikäisen maahanmuuttajaväestön kotoutumista ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Tavoitteena on hyödyntää kerättyä tietoa palveluja kehitettäessä.

2 Maahanmuuttajaväestön kotoutuminen

2.1 Kotoutuminen

Sana kotoutuminen on vakiintumassa suomenkieliseksi vastineeksi englanninkieliselle sanalle integration. Osassa kotoutumista käsitteleviä tekstejä käytetään sanaa integraatio tai sopeutuminen. Kotoutuminen sanana on vuonna 1999 lakitekstiin annettu suositus. Tuolloin uudistettiin laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta. Sanan kotoutuminen käyttöönottoa puolsi se, että se on uusi ilmaus ja sanana neutraali. (Länsimäki 1999; Saukkonen 2013: 92.)

Turvapaikkaan ja muuttoliikkeeseen liittyvien keskeisimpien termien sanakirjassa virallinen käänös englanninkieliselle sanalle integration on suomeksi kotoutuminen tai kotouttaminen. Englanninkielisen sanan acculturation suomenkielinen vastine on sopeutuminen tai sopeutuminen vieraaseen kulttuuriin. (Asylum and Migration Glossary 3.0. 2014: 163.)

Laki kotoutumisen edistämisestä määrittelee kotoutumisen olevan

maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 § 3).

Kotoutuminen vaatii sekä vastaanottavan yhteiskunnan, että maahanmuuttajaväestön sopeutumista uuteen tilanteeseen. Onnistuneen kotoutumisen avulla maahanmuuttaja tulee osaksi vastaanottavaa yhteiskuntaa. Lähtökohtana onnistuneelle kotoutumiselle on vastaanottavan yhteiskunnan asenne ja toimintatavat, jotka tukevat maahanmuuttajaväestön kotoutumista. Kotoutumista voidaan kuvata prosessina, jossa maahanmuuttaja oppii uusia toimintatapoja, tietoja ja taitoja ja luo uusia sosiaalisia verkostoja. (Alitolppa-Niitamo – Säävälä 2013: 6–8.)

Osa kotoutumista ja ryhmien välistä sopeutumista käsittelevää tutkimusta perustuu akkulturaatioteoriaan. Akkulturaatio käsite on alun perin antropologiasta, nykytutkimuksessa akkulturaatio muodostaa oman tutkimusperinteensä kulttuurien välisessä psykologiassa ja sosiologiassa (Liebkind - Mannila - Jasinskaja-Lahti - Jaakkola - Kyntäjä - Reuter 2004: 46–47). Akkulturaatio tarkoittaa kaikkia niitä

muutoksia, jotka nousevat eri kulttuuritaustoista tulevien yksilöiden ja yhteisöjen kanssakäymisen seurauksena (Sam 2006:11).

Akkulturaatioprosessi tapahtuu ryhmä- ja yksilötasolla. Se vaatii kontaktin kahden eri ryhmän välillä. Kontakti voi olla joko fyysinen tai symbolinen. (Berry 1980; 11.) Akkulturaatiostrategia tarkoittaa yksilön tai ryhmän muodostamaa käsitystä siitä, miten hän tai he haluavat olla yhteydessä valtaväestöön (Berry - Poortinga - Ype - Segal - Dasen 1992: 278). Akkulturaatioprosessia on tutkittu kaksisuuntaisesti akkulturaatioasenteen ja -strategian näkökulmista. Teoria pohjautuu kahteen kysymykseen. Toinen kysymyksistä liittyy maahanmuuttajan asenteesta omaan kulttuuriin ja sen säilyttämiseen ja toinen maahanmuuttajan kontakteihin valtaväestön kanssa. Vastaamalla kyllä tai ei asetettuihin kysymyksiin saadaan selville miten henkilö tai ryhmä sijoittuu akkulturaation nelikentällä. Teorian mukaan henkilö tai ryhmä integroituu, assimiloituu, separoituu tai marginalisoi- tuu valtaväestöön nähden. (kuvio 1) (Berry 1980: 12–14; Schubert 2013: 64–67.)

Taulukko 1. Akkulturaatiostrategia Berryn (1980: 14) mukaan (suom. Schubert 2013:65).

	Toive oman kulttuurin säilyttämisestä	Kontaktin tarve yhteis- kunnan valtaväestöön
Assimilaatio	Ei	Kyllä
Integraatio	Kyllä	Kyllä
Separaatio	Kyllä	Ei
Marginalisaatio	Ei	Ei

Tässä työssä kotoutuminen ymmärretään kaksisuuntaisena prosessina, jossa maahanmuuttajaväestö kotoutuu yhteiskuntaan ja yhteiskunta muuttuu maahanmuuttajaväestön vaikutuksesta. Kotoutuminen tapahtuu yksilö- ja yhteisötasolla.

2.2 Maahanmuuttaja käsitteenä

Laissa kotoutumisen edistämiseksi maahanmuuttajalla tarkoitetaan

Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 § 3).

Maahanmuuttotaustaiset laajemmassa merkityksessä ovat kaikki ulkomailla syntyneet henkilöt, jotka ovat muuttaneet Suomeen ja muodostavat maahanmuuttajien ensimmäisen sukupolven. Maahanmuuttajat, joiden molemmat vanhemmat tai toinen vanhemmista on syntynyt ulkomailla, ovat toisen sukupolven maahanmuuttajia. Yhdessä tämä ryhmä muodostaa maahanmuuttajaväestön. Edellä kuvattuun ryhmään kuulumattomat henkilöt muodostavat kantaväestön. (Martikainen - Saari - Korkiasaari 2013: 41–43.)

Säävälän (2011: 9) mukaan Suomessa asuvat ulkomailta muuttaneet eivät itse yleensä pidä itseään kuvaavasta sanasta maahanmuuttaja. Siinä koetaan olevan kielteinen viivahde. Käsitteen epätarkkuudesta johtuen maahanmuuttaja kategorisoidaan ikuisesti maahanmuuttajaksi riippumatta hänen Suomessa asuttuun aikaan, kielitaitoon tai kansalaisuuteen. Määritelmän sanotaan estävän maahanmuuttajan pääsemistä täysiveriseksi osaksi yhteiskuntaa. Maahanmuuttaja – käsitteestä olisi joidenkin mielestä luovuttava. Sen sijaan voitaisiin puhua esimerkiksi kansalaisuudesta.

Maahanmuutto käsitteenä on vastaanottavan maan näkökulma siirtolaisuuteen. Maahanmuuttajuuteen viittaavat tilastot eivät ole kansainvälisesti vertailukelpoisia käsitteen määrittelyn erilaisuuden vuoksi. Käsite on monitahoinen eikä ole olemassa keskiverto maahanmuuttajaa. Maahan on saatettu muuttaa esimerkiksi adoption kautta, työperäisenä maahanmuuttajana tai vaikkapa pakolaisena. YK:n suosituksen mukaan maahanmuuttajaksi tulisi tilastoida kaikki, jotka aikovat viettää toisessa maassa enemmän kuin vuoden. (Korkiasaari - Söderling 2007: 240–241; Söderling 2013: 17–18.) Suomessa asuvia ulkomaalaisia voidaan tarkastella kansalaisuuden, syntymämaan, äidinkielen tai etnisen syntyperän mukaan. Maahanmuuttaja käsitteen määritelmä ei ole vielä vakiintunut eri hallinnonalojen välille ja sen vuoksi tilastot ovat osin päällekkäisiä. (Korkiasaari ym. 2007: 262.)

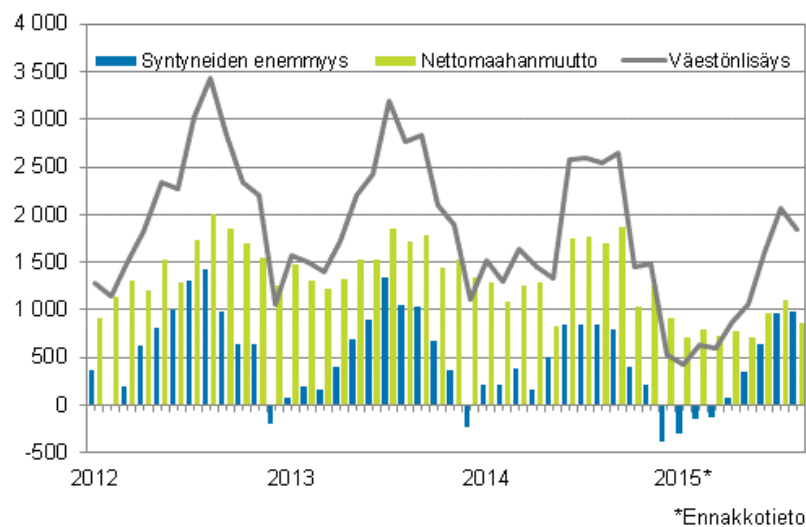
Maahanmuuttajuutta on tutkittu monella eri tieteenalalla ja sen taustalla on monia eri teorioita. Maahanmuuttajuutta voidaan tarkastella mm. sosiologian, antropologian, kasvatustieteiden, historian, valtiotieteiden, filosofian tai taloustieteiden näkökulmasta. Maahanmuuttajaväestön tutkimus on lisääntynyt Suomessa 1990 -luvulta lähtien ja on edelleen vireää ja monialaista. (Liebkind 2004: 14; Korkiasaari - Söderling 2007: 244; Martikainen - Saukkonen - Säävälä 2013: 13–15.)

Tässä työssä maahanmuuttajaväestöllä tarkoitetaan sitä osaa väestöstä, joka on syntynyt tai jonka vanhemmat tai toinen vanhemmista on syntynyt ulkomailla ja joka kotoutuu

vuorovaikutteisesti kantaväestön kanssa. Maahanmuuttajaväestöön kohdennetaan kouttamistoimia.

2.3 Maahanmuuttajat Suomessa

Suomessa asui vuoden 2014 lopussa 5 474 289 henkilöä (Suomen virallinen tilasto 2015a). Ennakkotiedon mukaan väestömäärä vuoden 2015 elokuussa on 5 480 840. Suomen väestönkasvusta yli puolet muodostuu nettomaahanmuutosta, eli maahan- ja maastamuuton välisestä erotuksesta (kuvio 2).

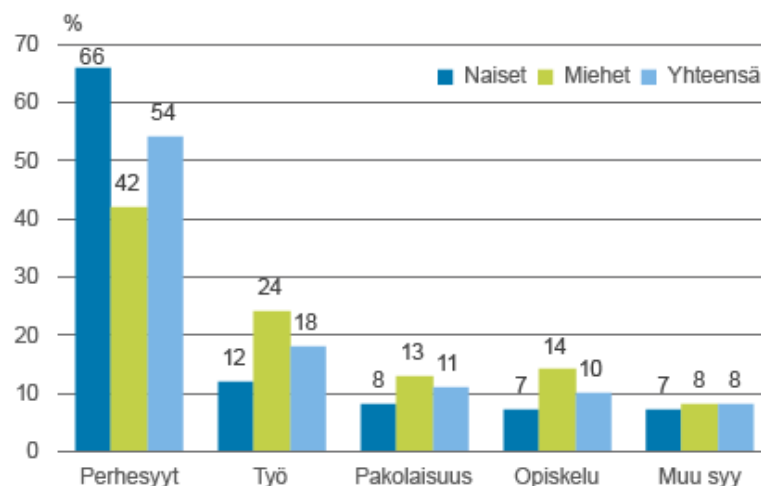
Kuvio 2: Väestön lisäys kuukausittain 2012–2015 (Suomen virallinen tilasto 2015b).

Maahanmuutto on jo vuosia ollut suurempaa kuin maastamuutto (Suomen virallinen tilasto 2015b). Perinteisestä maastamuuttomaasta Suomesta on tullut viime vuosina maahanmuuttomaa ja osa yhä liikkuvampaa maailmaa (Korkiasaari 2007: 262).

Suomessa asuu muihin Pohjoismaihin ja useimpiin Euroopan maihin verrattuna vähän ulkomaalaistaustaista väestöä. Vuoden 2013 lopulla Suomessa asui 5 451 270 henkilöä, joista 256 241 oli ulkomaalaistaustaista. Tämä on 5,5 % koko väestöstä. Eurooppalaisia kaikista Suomessa asuvasta ulkomaalaistaustaisista on 59 %, aasialaistaustaisia 24 % ja afrikkalaistaustaisia 12 %. Neljäsosa kaikista ulkomaalaistaustaisista tulee Venäjältä tai entisen Neuvostoliiton alueelta. Seuraavaksi suurimmat ryhmät ovat venäläistaustaiset, somalialaistaustaiset ja irakiläistaustaiset. (Suomen virallinen tilasto 2014). Ruotissa ulkomaalaistaustaisten määrä väestöstä on nelinkertainen Suomeen verrattuna ja

Tanskassa ja Norjassa yli kaksinkertainen. Suomen syrjäinen sijainti, vähäinen ulkomaalaisen työvoiman tarve sekä kieli ovat syitä, miksi väestön kehitys on erilainen verrattuna muihin pohjoismaihin. (Sisäasiainministeriö 2013: 6). Muita selittäviä tekijöitä Suomessa asuvien ulkomaalaisten vähäiseen määrään muihin Länsi-Euroopan maihin verrattuna on löydetty taloudellisesta tilanteesta, kulttuurista ja ilmastosta. (Korkiasaari - Söderling 2007: 265).

Perhesyyt ja rakkaus ovat Suomeen muuton syy yli puolella (54 %) vuonna 2014 Suomessa asuvalla ulkomaalaistaustaisella. Yhteensä 123 000 ulkomaalaistaustaista kertoi muuttaneensa Suomeen perhesyistä. Muita Suomeen muuton syitä ovat työ (18 %), pakolaisuus (11 %) ja opiskelu (10 %) (kuviio 3). Vasta Suomeen muuttaneilla yleisempi maahanmuuton syy on opiskelu, kun taas pitkään asuneet kertovat muuttaneensa useammin perhesyistä. Maahanmuuton syyt vaihtelevat maassa asutun ajan lisäksi sukupuolen, muuttoajan ja taustamaan mukaan. Luvut perustuvat henkilöiden omaan ilmoitukseen ja niissä on otettu huomioon myös EU – maiden ja Efta – alueen kansalaiset. (Sutela – Larja 2015.)

Kuvio 3: Ulkomailla syntyneen ulkomaalaistaustaisen 15–64-vuotiaan väestön maahanmuuton tärkein syy sukupuolen mukaan vuonna 2014, (%) (Sutela – Larja 2015).

Suomessa asuvat ulkomaalaistaustaiset ovat iältään suomalaistaustaisia nuorempia. Ulkomaalaistaustaisista 5 % on eläkeikäisiä, kun sama osuus suomalaistaustaisista on 20 %. (Suomen virallinen tilasto 2014). Maahanmuutto ei jakaudu tasaisesti Suomessa. Vuonna 2013 kaikista vieraskielisistä 48 % asui pääkaupunkiseudulla. Yhtenä selittäjänä tekijänä maahanmuuton epätasaiseen jakautumiseen pidetään positiivisempia työllisyysnäkömiä ja jo olemassa olevaa ulkomaalaisten yhteisöä. (Eronen 2014: 14.)

2.4 Kotouttamispalvelut

Laki kotoutumisen edistämisestä velvoittaa viranomaisia kotoutumisen edistämisen toimenpiteiden ja palveluiden järjestämiseen. Kotouttamisella tarkoitetaan ”*kotoutumisen monialaista edistämistä ja tulemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla.*” Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluita lain kotoutumisen edistämisestä mukaan ovat perustiedon antaminen suomalaisesta yhteiskunnasta, ohjaus ja neuvonta, alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma, kotoutumiskoulutus oppivelvollisuuden ylittäneille, sekä omaehtoisen koulutuksen tukeminen. Kotouttamispalveluita tulee järjestää kaikille, paitsi turistiluonteisesti maassa oleskeleville. (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 §3.)

Julkista kotouttamispalvelujärjestelmää voidaan tarkastella työ- ja elinkeinopalveluiden (TE-palvelut), oleskelulupien ja kansalaisuushakemusten, päivähoiton, esiopetuksen, kielen opetuksen ja erityisopetuksen kautta. Julkista palvelujärjestelmää on pyritty kehittämään kulloisenkin tarpeen mukaisesti. Kotoutumista edistävien toimien välillä on olemassa paikallisia Alueellisia ja paikallisia vaihteluita kotoutumista edistävien julkisten palveluiden välillä on olemassa. Haasteena palveluiden järjestämisessä on kasvavat maahanmuuttajien määrät. (Lautiola 2013: 61.) Kotoutumista edistävien palveluiden haasteena pidetään sitä, että kotouttamistyötä ei edelleenkään nähdä kaikkien julkisia palveluita tarjoavien tehtäväksi (Pitkänen – Nyholm – Tuusa – Törmä 2014: 44).

Julkisen sektorin rahoituksen kiristyessä on useassa kunnassa siirrytty monituottajamalliin, jossa kolmas sektori on otettu mukaan palveluiden tuottamiseen. Tämä näkyy myös maahanmuuttajaväestölle suunnatuissa palveluissa. Suomessa kolmas sektori tukee laajasti maahanmuuttajaväestön kotoutumista. Kolmannen sektorin toimijat ovat kansainvälisiä tai valtakunnallisia asiantuntijajärjestöjä, pienten yhdistysten kattojärjestöjä sekä paikallisia yhdistyksiä. Kolmannen sektorin toimijoiden tuottama palvelu liittyy sen omiin tavoitteisiin. Tuotetun palvelun tavoitteena voi esimerkiksi olla integraatioprosessin tukeminen, rasismin vähentäminen tai oman kulttuurin ylläpitäminen. Käytännössä palvelu voi olla esimerkiksi yhteiskunnallista vaikuttamista, suomenkielen opetusta, tiedotusta, liikuntapalveluita tai vertaistukiryhmiä. Haasteena on vastuun pirstaloituminen usealle eri toimijalle, selkeiden rakenteiden ja riittävän rahoituksen puute. Lisäksi yhteistyö julkisen sektorin ja palveluita tuottavien yritysten ja yhdistysten kanssa vaatii uutta osaamista. (Lautiola 2013: 19, 53–58.)

3 Työn tarkoitus ja tavoite

Tämän työn tarkoitus on kuvata täysi-ikäisen maahanmuuttajaväestön kotoutumista ja kotoutumiseen vaikuttavia tekijöitä. Tavoite on hyödyntää saatua tietoa palveluja kehitettäessä.

Tarkemmin halutaan saada selville

1. Mitä tietoa on kotoutumisesta?
2. Mitkä tekijät vaikuttavat kotoutumiseen?

4 Työn toteutus

4.1 Tutkimusmenetelmät

Työn menetelmään eli metodiin kuuluvat aineiston keräämisen, kuvaamisen analysoinnin ja johtopäätösten tekemisen tekniikat. Tieteen menetelmät ovat keinoja asetettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttamiseksi. (Niiniluoto 2002: 28, 60.) Menetelmävalinnoissa tulee miettiä, millä menetelmällä saavutetaan parhaiten vastaukset asetettuun ongelmaan, mitä eri vaihtoehtoja on käytettävissä, miten menetelmän valinta perustellaan ja millaista aineistoa on oleellista kerätä (Hirsjärvi - Remes - Sajavaara 2012: 124).

Kirjallisuuskatsaus liittyy usein opinnäytetyön teoriapohjan ja viitekehyksen muodostamiseen, mutta se on myös itsessään tutkimus. Kirjallisuuskatsaus on jo olemassa olevan tutkimustiedon tutkimista eli toisen asteen tutkimusta. Se on tyypillistä kasvatustieteiden alueella, jossa vaaditaan näyttöön perustuvan tiedon käyttöä kasvatustieteiden tai hoitotyössä. (Tuomi - Sarajärvi 2009:123–124.)

Kirjallisuuskatsaus on objektiivinen tiivistelmä aiheeseen liittyvästä tiedosta. Kirjallisuuskatsaus pohtii valittua aihetta kriittisesti. Kirjallisuuskatsaukseen voidaan käyttää myös muita kuin tutkimusjulkaisuja. Hyvin laadittu kirjallisuuskatsaus on kieleltään sujuvaa eikä siinä näy kirjoittajan omat ennako-oletukset. Kirjallisuuskatsauksessa tulee kuvata tiedonhakuprosessi ja valintakriteerit tarkasti. Kirjallisuuskatsauksen tarkoitus on esittää

tieto siten, että lukija voi sen avulla saada aiheeseen liittyvän sen hetkisen tiedon tiivistetyssä muodossa. Kirjallisuuskatsaus voi toimia pohjana jatkotutkimushankkeille. (Cronin – Ryan - Coughlan 2008: 38.)

Kirjallisuuskatsauksen vaiheita ovat aiheen valinta, aineiston haku, aineiston lukeminen, analyysi ja synteesi, raportointi sekä lähdeviittaukset. Kirjallisuuskatsauksen aiheen tulee olla sellainen, johon liittyen on saatavilla tarpeeksi tietoa. Kirjallisuuskatsauksessa aineiston etsimisessä käytetyt tietokannat ja hakutermit tulee määritellä. Aineistoa kirjallisuuskatsaukseen voi hakea manuaalisesti myös muualta kuin tieteellisten artikkelien tietokannoista ja aineistoon voi ottaa mukaan myös ei tieteellisiä julkaisuja. Erityistä huomiota tulee kiinnittää valitun materiaalin laatuun. Aineistoa lukiessa on syytä tehdä muistiinpanoja ja lukea aineistoa kriittisesti. Aineiston analyysiin on käytössä erilaisia välineitä, jotka helpottavat aineiston analyysiä ja synteisiä. Aineiston analyysivaiheessa on tärkeä arvioida tekstiä kriittisesti ja erottaa tutkimuksen tuottamat tulokset muusta tiedosta. Yleisin tapa raportoida kirjallisuuskatsauksessa kerätty tieto on luokittelu tai jako teemoihin. Jokaisen valitun luokan tai teeman alle kerätään aineistosta saatu tieto siten että sen alkuperäinen lähde on selkeästi esitetty. Kirjallisuuskatsauksen loppuun kirjoitetaan lähdeluettelo, jonka avulla lukija voi saada tarkan tiedon alkuperäislähteistä. (Cronin ym. 2008: 39–43.)

Kirjallisuuskatsaus voi olla joko laadullinen, määrällinen tai näiden kahden yhdistävä ns. mixed method tutkimus. Kirjallisuuskatsaus voi olla kuvaileva, systemaattinen tai meta-analyysi. Kuvailevan eli traditionaalisen kirjallisuuskatsauksen muotoja ovat narratiivinen ja integroiva kirjallisuuskatsaus. Narratiivinen kirjallisuuskatsaus on metodina kaikkein väljin kirjallisuuskatsauksen muoto, se on aihetta laaja-alaisesti ja johdonmukaisesti kuvailevaa, mutta siihen ei sisälly tiukkaa kriittisyyden vaatimusta. (Salminen 2011: 4–7.)

Integroivalla kirjallisuuskatsauksella on mahdollista tuottaa uutta tietoa tutkittavasta aiheesta. Menetelmä mahdollistaa aineiston laaja-alaisen käytön. Verrattuna systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen se sallii eri metodein tehdyt tutkimukset tutkimusaineistoksi. Integroiva kirjallisuuskatsaus tarkastelee tutkimusaineistoa kriittisesti ja se noudattelee systemaattisen kirjallisuuskatsauksen vaiheita. (Salminen 2011: 8.)

Systemaattinen kirjallisuuskatsaus esittää tutkitun tiedon tiivistetyssä muodossa. Sen avulla voi testata hypoteeseja ja arvioida tulosten johdonmukaisuutta. Systemaattisen

kirjallisuuskatsauksen avulla saadaan esiin jatkotutkimusaiheita. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus on tarkkaan määritelty tutkimusmetodi. Systemaattisuuden avulla pyritään lisäämään tulosten uskottavuutta. Edellä kuvatut traditionaalinen ja systemaattinen kirjallisuuskatsaus ovat laadullisia menetelmiä. (Salminen 2011: 9–10.)

Meta-analyysi voi olla laadullinen tai määrällinen. Meta-analyysin laadullisia muotoja ovat metasynteesi ja metayhteenveto. Metasynteesi on kuvailevampi kuin metayhteenveto. Metayhteenveto puolestaan käyttää enemmän määrällisiä ja matemaattisia keinoja verrattuna metasynteesiin. Määrällinen eli kvantitatiivinen meta-analyysi on menetelmällisesti tarkimmin määritelty meta-analyysin muoto. Se kerää yhteen määrällisiä tutkimuksia ja yhdistää niiden sisältöä käyttämällä tilastotieteellisiä menetelmiä. Sen avulla voidaan tehdä laajempia yhteenvetoja tutkittavasta aiheesta. Tutkimusaineisto muodostuu määrällisistä tutkimuksista, jotka valikoituvat aineistoksi tutkimuksille asetettujen laatu-kriteerien mukaan. (Salminen 2011: 12–15.)

Tämä työ on kuvaileva kirjallisuuskatsaus, jossa käytettiin laadullisia tutkimusmenetelmiä. Työn aineisto kerättiin systemaattisen kirjallisuuskatsauksen menetelmää soveltaen. Kerätty materiaali analysoitiin sisällönanalyysin periaatteita soveltaen etsimällä vastausta tutkimuskysymyksiin.

4.2 Aineiston keruu

Kirjallisuuskatsauksen aineiston hakusanoina käytettiin seuraavia termejä:

Kotoutuminen, kotoutua, integraatio, integroituminen: integration

Maahanmuuttaja, siirtolainen (immigrant, migrant) maahanmuutto, (immigration) muuttoliike, siirtolaisuus (migration,)

Aineiston sisäänottokriteerit

1. Tutkimus, selvitys tai raportti kohdistuu kotoutumiseen.
2. Tutkimus, selvitys tai raportti on suomen tai englanninkielinen.

Aineiston poissulkukriteerit

1. Tutkimus, selvitys tai raportti koskee muuta kuin Eurooppaa

Tiedonhauet tehtiin käyttämällä ProQuest tietokannan Applied Social Sciences Index and Abstracts (ASSIA), Eric, Physical Education Index ja Social Services Abstracts sovelluksia. ProQuest on maailmanlaajuisesti toimiva tiedon ja teknologian yritys. Se toimii yhteistyössä useiden sisällöntuottajien kanssa ja sen kautta pääsee 90 000 lähdeä käsittävään tietokantaan. Sisällön laajuuden vuoksi ProQuestia käyttämällä on mahdollista etsiä ja löytää laaja-alaisesti tietoa eri aihealueista. (Proquest 2015.)

ASSIA – tietokannasta hakusanalla integration löytyi 8947. Rajaamalla hakutulokset hakusanoilla integration AND immigrant saatiin 358 hakutulosta. Hakusanoilla integration AND immigration päästiin 142 hakutulokseen, joista otsikon perusteella valittiin 65 käyttäen sisäänotto ja poissulkukriteerejä. Tiivistelmän perusteella valittiin yhdeksän julkaisua, joista koko tekstin perusteella valittiin yhdeksän. Eric, Physical Education Index ja Social Services Abstracts tietokannoista tehdyillä hauilla ei löytynyt sisäänottokriteerien mukaisia julkaisuja. (Taulukko 2. Liite 1.)

Aineistoa haettiin lisäksi sisäasiainministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, ulkoasiainministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Maahanmuuttoviraston, sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivuilta. Työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivuilta käytiin läpi julkaisut, analyysit ja raportit, joista mukaan katsaukseen otettiin kaksi raporttia. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisut etsittiin Julkariin kautta. Julkari on julkaisurekisteri ja -arkisto, joka kerää yhteen Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan aineiston (Julkari 2015). Haku rajattiin vuosille 2010–2015. Hakusanana käytettiin kotoutuminen. Yhteensä osumia tuli 26. Otsikon perusteella valittiin 5 ja näistä koko tekstin perusteella mukaan valikoitui yksi julkaisu. (Taulukko 2, Liite 1.)

Valituista julkaisuista on koottu taulukko, joka kuvailee aineiston sisältöä. Taulukossa käy ilmi tekijä, tutkimuksen nimi, maa, tutkimuksen tarkoitus ja tavoite, aineiston kuvaus, sekä keskeisimmät tulokset. (Taulukko 3, Liite 2.)

4.3 Aineiston analysointi

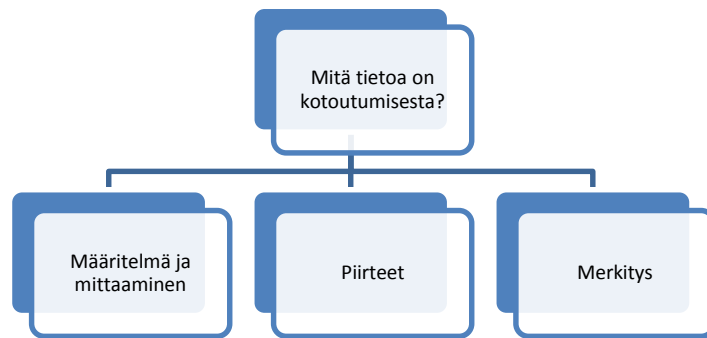
Aineisto (n=14) luokiteltiin sisällönanalyysin periaatteita soveltaen tutkimuskysymyksittäin 1. Mitä tietoa on kotoutumisesta? 2. Mitkä tekijät vaikuttavat kotoutumiseen?

Sisällönanalyysi on tekstianalyysiä ja sen pohjana ovat kirjoitetut dokumentit. Sisällönanalyysin tarkoituksena on pyrkiä kuvaamaan dokumentin sisältöä sanallisesti ja selkeästi, sekä tiivistämään se haluttuun muotoon. (Tuomi - Sarajärvi 2009: 105–109.) Analysoitava aineisto voi olla laadullista tai määrällistä. Sisällönanalyysi on tutkimusmenetelmä, jonka avulla saadaan tutkimusmateriaali järjestettyä. Sisällönanalyysissä aineisto järjestetään teemoihin tai luokkiin. Sisällönanalyysin pohjalta esitetään johtopäätökset. Sisällönanalyysin tarkoituksena on tuottaa tietoa ja antaa uusia näkökulmia tutkimusaiheeseen. Se voi myös tarjota käytännönläheisiä toimintaehdotuksia. Menetelmän avulla saadaan luotettavaa tietoa ja se on toistettavissa. (Elo – Kyngäs 2008: 108–109.)

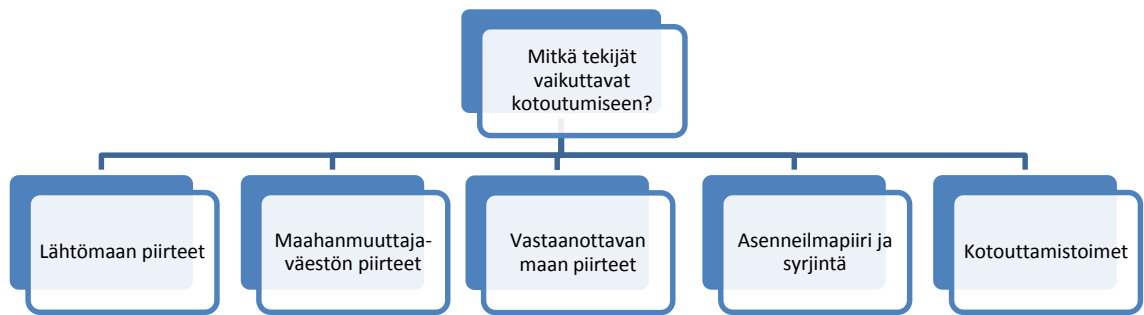
Sisällönanalyysi voi olla joko aineistolähtöistä eli induktiivista, teorialähtöistä eli deduktiivista tai teoriaohjaava eli abduktiivista. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä alkupe-
räisteksti aluksi redusoidaan eli pelkistetään. Pelkistuksen jälkeen teksti klusteroidaan eli ryhmitellään mielekkäiksi kokonaisuuksiksi. Samaa asiaa tarkoittavat ryhmät yhdistetään luokiksi, jotka nimetään sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Alaluokat yhdistetään edelleen yläluokiksi, joista johdetaan pääluokat. (Tuomi - Sarajärvi 2009: 108–113.)

Teorialähtöisessä sisällönanalyysissä muodostetaan ensin analyysirunko, joka pohjautuu valmiiseen teoriaan tai käsitejärjestelmään. Aineistosta poimitaan sekä asiat, jotka kuuluvat asetettuun analyysirunkoon. Väljempää analyysirunkoa käytettäessä materiaalista poimitaan myös ne osat jotka jäävät rungon ulkopuolelle. Näistä osista muodostetaan uusia kategorioita induktiivista sisällönanalyysiä käyttäen. Teoriaohjaavan sisällönanalyysi noudattaa aineistolähtöisen analyysin kulkua. Erotuksena aineistolähtöiseen sisällönanalyysiin on se että aineistoa abstrahoidessa käytetään valmiita, jo tunnettuja termejä. (Tuomi - Sarajärvi 2009:113–118.) Teorialähtöinen sisällönanalyysi sopii jo olemassa olevan teorian testaukseen ja sitä käytetään kun tutkittavasta aiheesta on tarpeeksi teorialtietoa olemassa (Elo - Kyngäs 2008: 109).

Tässä työssä aineisto analysoitiin induktiivisesti, eli aineistolähtöisesti. Aineiston analyysin ensimmäisessä vaiheessa aineisto luettiin useaan kertaan. Ensimmäinen tutkimuskysymys ”Mitä tietoa on kotoutumisesta?” luokiteltiin edelleen kolmeen alaluokkaan: määritelmä ja mittaaminen, piirteet ja merkitys. Toinen tutkimuskysymys ”Mitkä tekijät vaikuttavat kotoutumiseen?” luokiteltiin viiteen alaluokkaan: lähtömaan piirteet, maahanmuuttajaväestön piirteet, vastaanottavan maan piirteet, asenneilmapiiri ja syrjintä, sekä kotouttamistoimet. (Kuvio 1 ja 2.)

Kuvio 1: Mitä tietoa on kotoutumisesta?

Kuvio 2: Mitkä tekijät vaikuttavat kotoutumiseen?

5 Tulokset

5.1 Mitä tietoa on kotoutumisesta?

5.1.1 Määritelmä ja mittaaminen

Maahanmuuttajat määrittelevät kotoutumisen tunteeksi, että on kotona. Kotoutuminen tarkoittaa heidän mielestään sitä, että kokee itsensä turvalliseksi, rauhalliseksi, hyväksi ja kotoiseksi vastaanottavassa yhteiskunnassa. Assimiloituneet, eli sulautuneet maahanmuuttajat kokivat, että kotoutuminen tarkoitti samaa kuin tulla ruotsalaiseksi. (Blomstedt - Hylander - Sundquist 2007: 66.)

Kotoutumista voidaan mitata virallisilla mittareilla, kuten kielitaidolla ja työllisyysasteella. Myös sosio-ekonominen kotoutuminen täytyy ottaa huomioon. (Jasinskaja-Lahti - Liebkind 2007: 90). Virallisten kotoutumisen mittareiden täytyminen ei aina merkitse sitä, että maahanmuuttaja kokee itsensä täysin kotoutuneeksi. (Blomstedt 2007: 65.)

Maahanmuuttajien itse määrittämät kotoutumisen mittarit voidaan luokitella virallisiin ja sisäisiin kriteereihin. Haastatellut maahanmuuttajat nimesivät virallisella tasolla kotoutumisen kriteereiksi vastaanottavan väestön kanssa kommunikoinnin, työllisyyden, kielen hallinnan, kiintymyksen vastaanottavaan ja kotimaahan. Lisäksi kaikki muut maahanmuuttajat, paitsi marginalisoituneet lisäsivät kotoutumisen kriteereiksi henkilökohtaisen motivaation kotoutua ja vastaanottavan maan olosuhteet liittyen monikulttuurisuuteen. Sisäiset mittarit ovat kotoutumiseen liittyviä tunteita. Sisäisinä mittareina käytettiin tunnetta, että ymmärtää vastaanottavaa yhteiskuntaa, tunnetta että sopii joukkoon, sekä tunnetta että on tottunut vastaanottavaan yhteiskuntaan ja on ottanut käyttöön sen piirteitä. (Blomstedt ym. 2007: 65–66.)

Omat juuret koetaan merkityksellisiksi kotoutumisessa. Juuret kuvaavat sidettä koti- tai vastaanottavaan maahan. Kotoutumiseen liittyy myös surun käsittely, jonka maahanmuuttaja kokee jättäessään kotimaansa taakse ja kotoutuessa vastaanottavaan yhteiskuntaan. (Blomstedt ym. 2007: 66–67.)

Maahanmuuttajan kokemus omasta kotoutumisen asteesta korreloi muilla mittareilla mitattuun akkulturaation tasoon. Tutkimuksessa kaikki, jotka kokivat, etteivät olleet kotoutuneet ruotsalaiseen yhteiskuntaan olivat tutkijan asettamilla kriteereillä matalan tason akkulturoituneita. Samoin kaikki, jotka kokivat olevansa kotoutuneita, olivat tutkijan muiden kriteerien mukaan korkealla tasolla akkulturoituneita. Maahanmuuttajan oma kokemus kotoutumisen tasosta edustaa yleistä akkulturaation tasoa. (Blomstedt ym. 2007: 65–66.)

Suomalaisen maahanmuuttajabarometrin vastaajien mukaan Suomeen on kotouduttu melko hyvin (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013: 53). Maahanmuuttajat nimeävät työn tärkeimmäksi tekijäksi Suomeen kotoutumiseen. Muita erittäin tärkeänä pidettyjä kotoutumiseen liittyviä tekijöitä olivat suomen tai ruotsin kielen taito, terveystalvelut, itselle ja perheelle sopiva asunto, sekä turvallisuus. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012: 19.)

5.1.2 Piirteet

Kotoutumisen määrä kasvaa. Kotoutumista tapahtuu kokoajan ja suurin osa länsimaista on jo nyt monikulttuurisia. Arvion mukaan maahanmuuttajien määrä tulee jatkossa kasvamaan, jonka vuoksi myös tarve kotoutumiseen kasvaa (Christoph 2012: 104.) Kotoutuminen on pitkäaikainen prosessi, joka kestää yhden sukupolven (Hjerm 2004: 134).

Siirtolaisuus on vähitellen muodostumassa globaaliksi ilmiöksi ja mukaan tulee uusia kohde- ja lähtömaita. Siirtolaisuuteen liittyvä kotoutuminen on muuttuva prosessi, johon vaikuttaa yhteiskunnissa tapahtuvat muutokset. Vastaanottavissa yhteiskunnissa ollaan siirtymässä jälkiteollisesta vaiheesta tietotalouteen. Osa yhteiskunnallisista ja taloudellisista muutoksista ovat nopeita. (Reitz 2002: 1017–1018.)

Maahanmuuttajien omat kokemukset maahanmuutosta vaihtelevat. Perinteisissä maahanmuuttomaissa, kuten USA:ssa, Kanadassa ja Australiassa kokemukset vaihtelevat vähemmän verrattuna uudenpiin vastaanottomaihin Euroopassa ja Aasiassa. Osa maahanmuuttajista kokee itsensä maailmankansalaisiksi, joilla ei ole tarvetta kotoutua sen hetkiseen asuinmaahan, eivätkä he koe yhtäkään maata määränpääksi. Globalisaatio ja valtioiden rajojen hälventyminen ovat saaneet aikaan maahanmuuttajayhteisössä monikansallisuutta, moni-identtisyyttä ja rajat ylittävien yhteisöjen kehittymistä. (Reitz 2002: 1016–1017.)

Kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan on yksilöllistä ja monimuotoista. Suomeen muuton suurimmat syyt ovat perhe, työ tai opiskelu. Tämä tulee ottaa huomioon yksilöllisessä kotoutumisessa ja sitä tukevissa toimissa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013: 53.) Sukupuolella on merkitystä kotoutumisessa. Miesten kohdalla kotoutumisessa valinnalla on merkitystä, kun taas naisten kotoutumista voidaan edistää koulutuspolitiikkaa vahvistamalla. (Zimmermann - Zimmermann - Constant 2007: 779.)

Hyvinvointivaltio ei ole onnistunut kotouttamaan maahanmuuttajia paremmin kuin muukaan yhteiskunnat. Perusteena on se, etteivät maahanmuuttajat ole samantarvoisessa asemassa kantaväestön kanssa työmarkkinoille pyrkiessä tai ansiotasossa. (Hjerm 2004: 135–136.) Työmarkkinat ovat monessa maassa segmentoituneet ja maahanmuuttajaväestö sijoittuu vain tietyille aloille työhön. Maahanmuuttajan yksilölliset tekijät tulee ottaa huomioon hänen kotoutumisessaan vastaanottavaan yhteiskuntaan, mutta yhtä tärkeää on kiinnittää huomiota vastaanottavan yhteiskunnan rakenteisiin. (Reitz 2002:

1011–1012.) Espanjassa työelämän todetaan eriytyneen siten että maahanmuuttajat työllistyvät lähinnä rakennus-, kotitalous- ja matkailualalle (Agudelo-Suárez ym. 2009: 1870).

Tutkittaessa Norjalaisia vastaanotto-olosuhteita uusista EU:n jäsenmaista tulleiden kohdalla todetaan maahanmuuton syiden muuttuneen. Norjaan kohdistuu työperäistä maahanmuuttoa enemmän kuin aikaisemmin, jolloin pääasialliset maahanmuuton syyt olivat turvapaikan hakeminen, pakolaisuus ja perheenyhdistäminen. Maahanmuuton syy tulee ottaa huomioon maahanmuuttajien yksilöllisessä vastaanotossa. (Valenta - Strabac 2011: 677.)

5.1.3 Merkitys

Kotoutumisella ja kulttuurien integraatiolla on ennaltaehkäisevä merkitys konflikteissa, tämän vuoksi kontaktit eri etnisistä taustoista tulevien ihmisten välillä ovat hyödyllisiä ja jopa välttämättömiä. Konfliktien ennaltaehkäisy ei edellytä sulautumista valtaväestöön. Eri kulttuuriset näkökulmat rikastuttavat vastaanottavaa yhteiskuntaa. Monikulttuurisesta yhteiskunnasta voi olla etnisen moninaisuuden kautta yhteiskunnalle taloudellista hyötyä ja se voi vaikuttaa yhteiskuntaan positiivisesti. (Christoph 2012: 104.)

Tulevaisuudessa kotoutumisen merkitys todennäköisesti muuttuu. Monikulttuurisessa yhteiskunnassa ei ole erotettavissa selkeää valtaväestöä. Kotoutuminen monikulttuuriin yhteiskuntaan ainoastaan lisää moninaisuutta, sulautuminen ei enää olisi mahdollista. (Reitz 2002: 1010, 1016.)

5.2 Mitkä tekijät vaikuttavat kotoutumiseen?

5.2.1 Lähtömaan piirteet

Lähtömaan piirteet vaikuttavat kotoutumiseen. Korkean bruttokansantuotteen maista, poliittisesti vakaammista ja vapaammista tulevilla on paremmat työllistymisnäkymät. Edellä mainitut tekijät ovat verrattavissa usein maahanmuuton syihin, epävakaaammista oloista tulevat ovat useimmin pakolaisia. Islaminuskoisista maista tulevat ovat useammin työttöminä, kun taas naapurimaasta tai toisesta EU maasta muuttavien työllisyysaste on

korkeampi. Lähtömaan taloudellisella tasa-arvolla, netto maahanmuutolla tai sillä, tuleeko maahanmuuttaja entisestä siirtomaasta, ei ole merkitystä työllisyyteen. Lähtömaalla on vaikutus myös myöhempisiin sukupolviin. Tämän vuoksi kotoutumisprosessi ei ole yhtenäinen, eikä voida osoittaa yhtenäistä Eurooppalaista assimilaatioprosessia. Lähtömaa tulee ottaa huomioon. (Fleischmann - Dronkers 2010: 345, 349, 352.)

Lähtömaalla on merkitystä maahanmuuttajan lailliseen statukseen vastaanottavassa maassa ja kansalaisuuden saamiseen. Esimerkiksi Espanjassa maahanmuuttajaväestö on eriarvoisessa asemassa kansalaisuuden saamisen suhteen. Latinalaisesta Amerikasta tulevilla on mahdollisuus saada Espanjan kansalaisuus kahden vuoden kuluttua maahanmuutosta, joka on nopeampi muihin verrattuna. (Agudelo-Suárez ym. 2009: 1870.)

Lähtömaa ja etninen tausta vaikuttavat maahanmuuttajan omaan kokemukseen kotoutumisesta siten, että Saksaan Etelä-Euroopan maista muuttaneet kokevat itsensä paremmin kotoutuneiksi kuin Turkista muuttaneet (Zimmermann ym. 2007: 777). Ruotsissa muista Pohjoismaista, Keski-Euroopasta ja Pohjois-Amerikasta tulleet ovat edullisemmassa asemassa muista maista tullessiin tai turvapaikanhakijoina saapuneisiin nähden (Hjern 2004: 134).

Lähtömaan vaikutteet siirtyvät sosialisatioprosessin kautta myös vastaanottavassa maassa syntyneisiin lapsiin. Sosio-ekonomiseen kotoutumiseen vaikuttaa transnationaalinen verkosto median ja kohtuuhintaisen matkustamisen kautta. Vaikuttavana tekijänä voi myös olla Eurooppalaisten työnantajien eri etnisistä taustoista tuleviin työntekijöihin kohdistama syrjintä. (Fleischmann - Dronkers 2010: 351.)

5.2.2 Maahanmuuttajaväestön piirteet

Kotoutumisprosessin suuntaan vaikuttaa maahanmuuttajaan itseensä liittyvät tekijät, jotka ovat vuorovaikutuksessa vastaanottavan yhteiskunnan reaktioiden kanssa (Van Amersfoort - Van Niekerk 2006: 340). Maahanmuuttajaväestön ja -yhteisön piirteisiin puolestaan vaikuttaa kohdemaan harjoittama maahanmuuttajien valinta (Reitz 2002: 1013). Kokemukseen kotoutumisesta vaikuttaa ennen kaikkea maahanmuuttoa edeltävät tekijät, joita ovat ikä maahan muuttaessa, uskonto, koulutuksen puuttuminen lähtömaassa ja lähtömaa. Maahanmuuton jälkeiset tekijät, vastaanottavassa maassa asuttu aika ja siellä saatu koulutus, ei ole yhtä merkityksellisiä. (Zimmermann ym. 2007: 775.)

Vastaanottavassa maassa asuttu aika ja ikä maahan muuttaessa vaikuttavat kotoutumiseen. Mitä kauemmin maahanmuuttaja on asunut vastaanottavassa maassa sitä korkeampi hänen akkulturaatioaste ja taloudellinen asema on. Tämä lisää maahanmuuttajien hyvinvointia. Kielellinen akkulturaatio puolestaan lisää maahanmuuttajan kokemaa syrjintää ja vaikuttaa hyvinvointiin negatiivisesti. Mitä paremmin maahanmuuttaja hallitsee kohdemaan kieltä sitä enemmän maahanmuuttajat havaitsevat syrjintää (Jasinskaja-Lahti - Liebkind 2007: 89–90.) Syrjintäkokemukset ovat yleisempiä nuorempina Suomeen muuttaneilla ja kauemmin Suomessa asuneilla kuin vanhempana ja lyhyemmän ajan asuneilla maahanmuuttajilla. (Castaneda - Rask - Koponen - Mölsä - Koskinen 2012: 272).

Sukupuoli on merkityksellinen kotoutumisen kannalta. Naiset kokevat itsensä sitä huonommin kotoutuneiksi mitä vanhempana he ovat maahan muuttaneet. Vastaanottavassa maassa asutulla ajalla ei ole merkitystä naisten kotoutumiseen. Naisilla kotoutumiseen vaikuttaa vastaanottavassa maassa saatu koulutus tai se, ettei koulutusta ole hankittu ollenkaan. Miesten kohdalla iällä maahan muutettaessa tai vastaanottavassa maassa saadulla koulutuksella ei ole vaikutusta koettuun kotoutumiseen. Toisin kuin naisilla miesten kokemukseen kotoutumisesta vaikuttaa vastaanottavassa maassa asuttu aika. (Zimmermann ym. 2007: 777–779).

Lähtömaassa saadulla koulutuksella ei ole merkitystä maahanmuuttajan kokemukseen kotoutumisesta. Uskonto vaikuttaa kotoutumiseen siten, että muslimit kokevat itsensä harvemmin kotoutuneeksi kuin muiden uskontojen edustajat tai ne, joilla ei ole uskontoa. (Zimmermann ym. 2007: 777–778.)

Henkilön ominaisuuksilla on merkitystä työmarkkinoille pääsyssä. Maahanmuuttajan ikä vaikuttaa työllisyyteen siten, että työttömyysluvut vähenevät lineaarisesti ikääntymisen myötä. Eurooppalaisen tutkimuksen mukaan matalan koulutustason miehet, jotka tulevat kahden kulttuurin perheestä ovat useammin työttöminä. Havaintoa selitetään heidän negatiivisella asenteella matalapalkkaisia töitä kohtaan. Muutoin vanhempien tai omalla koulutusasteella ei ole havaittu vaikutusta työllisyyteen. Se puhutaanko kotikielenä kohdemaan tai jotain muuta kieltä ei ole havaittu vaikuttavan työllisyyteen. (Fleischmann - Dronkers 2010: 349–351.) Joissain tapauksissa on havaittu kieli ja kulttuuritaustalla olevan vaikutusta työpaikan säilymiseen. (Aguedo-Suárez ym. 2009: 1870.)

Henkilökohtaiset ominaisuudet, kuten ikä, koulutus, perhe- tai työllisyysstatus ei selitä maahanmuuttajien epätasa-arvoista asemaa työmarkkinoilla kantaruotsalaisiin ja muihin marginalisoituneisiin ryhmiin nähden. Matalampaan tulotasoon ja elinoloihin sen sijaan vaikuttavat matala koulutustaso, ulkomailla hankittu koulutus, joka ei vastaa ruotsalaista, työkokemuksen puute, kieli, kulttuurinen pääoma ja sosiaaliset suhteet. (Hjerm 2004: 133.)

Maahanmuuttajaväestön sosiaaliset suhteet kantaväestön kanssa vaikuttavat kotoutumiseen (Christoph 2012: 102; Työ- ja elinkeinoministeriö 2012: 71). Kantaväestöön tutustuminen tapahtuu pääosin työpaikalla. Myös naapurustossa ja vapaa-ajan toiminnassa tutustutaan. Tutustumisen esteenä on kieli ja kulttuurien erilaisuus. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012: 76.) Kotoutumista edistää ryhmien kokoonpano, joissa on eri etnisten ryhmien edustajia. Tämä tulisi alkaa jo päiväkodeissa. (Christoph 2012: 102.)

Maahanmuuttajaväestön piirteet saattavat joissain tapauksissa edistää sosiaalista liikkuvuutta ja kotoutumista. Näin on käynyt siirtomaavallan jälkeen Karibian seudulta ja Indonesiasta Hollantiin muuttaneiden kohdalla. Heillä on ollut koulutus, kulttuurista pääomaa ja kielitaitoa, jonka avulla myös alemmasta sosiaaliluokasta tulevien on ollut mahdollista hyötyä edistyneemmän yhteiskunnan eduista. (Van Amersfoort - Van Niekerk 2006: 342.)

5.2.3 Vastaanottavan maan piirteet

Yhteiskuntamallilla ei ole havaittu merkittävää roolia maahanmuuttajaväestön kotoutumisessa. Hyvinvointiyhteiskunta ei pysty takaamaan maahanmuuttajalle parempia tai huonompia kotoutumismahdollisuuksia muihin verrattuna. Sosiaalidemokraattinen hyvinvointiyhteiskuntamalli rakentuu homogeenisuuden pohjalle, jonka vuoksi se ei pysty kohtaamaan monimuotoisen yhteiskunnan haasteita. Ruotsalainen hyvinvointiyhteiskunta ei pysty takaamaan työmarkkinoille sijoittumisesta riippumatonta tasa-arvoa kaikille, eikä se ole onnistunut luomaan etnisestä taustasta riippumatonta yhdenvertaista sosiaalista kansalaisuutta. Maahanmuuttajaväestön kotoutumista edistäisi koko vastaanoton ja yhteiskuntaan sopeutumisen uudelleen järjestely ja hyvinvointivaltion uudelleen muokkaus. Ratkaisu ei ole rajojen sulkeminen. (Hjerm 2004: 132–136.) Hyvinvointijärjestelmillä ei ole havaittu vaikutusta työllisyyteen, liberaalin hyvinvointijärjestelmän maista ei ole pystytty osoittamaan matalampia työllisyyslukuja maahanmuuttajaväestön keskuudessa. (Fleischmann - Dronkers 2010: 345, 349).

Vastaanottavan maan hallituspolitiikalla ja – ohjelmalla on merkitystä maahanmuuttajaväestön kotoutumisessa. Keskeisin vaikuttava tekijä on kotouttamispolitiikka. Kotoutumiseen vaikuttaa kotouttamisohjelmat, joihin sisältyy kielikoulutus ja ohjaus. Myös monikulttuurisuuspolitiikalla, tasa-arvoisiin oikeuksiin liittyvällä politiikalla, johon sisältyy työmarkkinat, asuminen ja muut yhteiskunnan osa-alueet, on merkitystä. Osa vaikutuksista on epäsuoria. Maahanmuuttajien vastaanottoon vaikuttaa kaikki yhteiskuntapoliittiset päätökset, ei vain suoranaiset maahanmuuttajuuteen liittyvät päätökset. (Reitz 2002: 1013–1015.)

Koulutuspolitiikalla on vaikutusta maahanmuuttajanaisten kotoutumiseen. Vastaanottavassa maassa saatu koulutus edistää naisten kotoutumista. Maahanmuuttajien valinta vaikuttaa miesten kokemaan kotoutumiseen. (Zimmermann ym. 2007: 779.)

Kohdemaan politiikalla ei ole havaittu olevan vaikutusta maahanmuuttajaväestön työllisyyteen. Maahanmuuttopolitiikalla saattaa olla muita vaikutuksia kotoutumisen muilla osa-alueilla. (Fleischmann - Dronkers 2010: 345, 349–350.) Maahanmuuttopolitiikkaa tulisi muokata suuntaan, joka vähentäisi pelkoja ja puolustavia asenteita. Tällä on kotoutumista edistävä vaikutus. (Christoph 2012: 102.)

Vastaanottavan maan ominaisuuksilla on vaikutusta työmarkkinoille pääsyssä. Maahanmuuttajaväestön työllisyysaste on matalampi maissa, joissa on laaja matalan osaamisen työpaikkojen segmentti. Varakkaammissa vastaanottajamaissa ja maissa, joissa on laajempi maahanmuuttajaväestö, työttömyysaste maahanmuuttajien keskuudessa on pienempi muihin maihin verrattuna. Maahanmuuttajaväestön kotoutumiseen ja työmarkkinoille pääsyyn on havaittu vaikuttavan lähtömaan ja vastaanottavan maan välimatka. Jos välimatka on suuri, on todennäköisempää, että maahanmuuttajalla on ongelmia työmarkkinoilla. (Fleischmann - Dronkers 2010: 349–350.)

Maahanmuuttajaväestön työmarkkina-asemaan vaikuttaa vastaanottavan maan taloudellinen tilanne. Suomessa 1990-luvun lamavuosina, sekä vuoden 2008 taantumien jälkeen saapuneet maahanmuuttajaryhmät ovat vaikeammassa tilanteessa (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013: 15).

Työmarkkinoille pääsyssä maahanmuuttajat eivät ole samanarvoisessa asemassa kantaväestön kanssa, eivätkä he ansaitse yhtä paljon sinne päästessään (Hjerm 2004: 135).

Kotoutumista edistäisi maahanmuuttajien pääsy laadukkaampiin työpaikkoihin, joilla ei ole haittaa terveydelle. Pätevyysvaatimukset ovat esteenä työmarkkinoille ja tietyille taloudenaloille pääsyyn. Maahanmuuttajiin voi myös joissain tapauksissa kohdistua luottamuspulaa ammatillisissa tehtävissä suoriutumiseen. Sen vuoksi he päätyvät työskentelemään rajatuilla työmarkkinoilla ja työpaikan vaihtaminen vaikeutuu. Työetuuksilla ei ole yhteyttä työssä pysymiseen, sen sijaan maahanmuuttajien omalla kokemuksella terveydestä on. (Agudelo-Suárez ym. 2009: 1870–1873.)

Maahanmuuttajaväestön työllisyysaste ja työn mahdollistama sosiaalinen liikkuvuus vaikuttaa sosio-ekonomiseen kotoutumiseen. Korkeampi tulotaso ja kollegojen verkostoon pääseminen mahdollistaa sosiaalisen liikkumisen ylöspäin. (Fleischmann - Dronkers 2010: 349.) Yrittäjyydellä ei ole havaittu olevan merkitystä sosiaaliseen liikkuvuuteen ennestään siirtomaista Hollantiin muuttaneiden kohdalla. Yrittäjyydellä on ollut merkitystä sosiaalisessa liikkuvuudessa ylöspäin joillain toisilla pienillä Hollantiin muuttaneilla maahanmuuttajaryhmillä. (Van Amersfoort - Van Niekerk 2006: 342.)

Työperäisillä maahanmuuttajilla on Norjassa suuri riski sijoittua työmarkkinoiden marginalisoituneisiin segmentteihin. Huolta aiheuttaa työperäisten maahanmuuttajien näkeminen itsenäisinä. Norjassa valtio on keskittynyt työnantajan velvollisuuksien valvontaan maahanmuuttajaväestön marginalisaation estämiseksi ja sosiaalisen polkumyynnin vastustamiseksi. Kotoutumisen edistämiseksi valtion tulisi myös voimaannuttaa työperäisesti maahan tulleita ja tukea heidän työllistymistä. (Valenta - Strabac 2011: 673–674, 677.)

Yhteiskunnallisen kotoutumisen esteenä maahanmuuttajat ovat havainneet vastaanotettavan maan harjoittaman työmarkkinapolitiikan lisäksi laillisen statuksen ja oleskeluluvan pitämisen vaatimukset (Agudelo-Suárez ym. 2009: 1870). Maahanmuuttajan status vaikuttaa kotoutumiseen. Pakolaisstatuksella maahan tulleilla on heikommat työllisyysnäkökymät muihin ryhmiin verrattuna. Tämä johtuu stressaavana koetun maahanmuuton vaikutuksesta uuteen kotimaahan sopeutumiseen, epäedullisesta valintajärjestelmästä, sekä maahanmuuttajan kaipuusta takaisin kotimaahan. (Fleischmann - Dronkers 2010: 349.) Työelämä on eriytynyttä paitsi kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä myös maahanmuuttajien keskuudessa. Tähän eriytymiseen vaikuttaa laillinen status ja kansallisuus. (Agudelo-Suárez ym. 2009: 1870.)

Kansalaisuuden puuttuminen on estänyt Indonesian alueelta saapuneiden Moluccanien kotoutumista hollantilaiseen yhteiskuntaan. Tämän ryhmän maassaolo nähtiin väliaikaisena ja vasta kansalaisuuden saamisen ja koulutukseen pääsemisen jälkeen kotoutuminen mahdollistui. Kansalaisuuden puuttumisen näkökulmasta myös muista maista, kuin entisistä siirtomaista saapuneita maahanmuuttajia kutsutaan hollannissa 'menetetyksi sukupolveksi'. Tällaisia ryhmiä ovat Turkista ja Marokosta muuttaneet. (Van Amersfoort - Van Niekerk 2006: 342.)

Kansalaisuudella ei ole merkitystä maahanmuuttajaväestön työllistymiseen. Anteliaampi kansalaisuuden myöntämisen politiikka ei luo lisää työllistymismahdollisuuksia maahanmuuttajille. (Fleischmann - Dronkers 2010: 350.) Maahanmuuttajilta kysyttäessä työttömien ja lomautettujen kohdalla Suomen kansalaisuuden saamisen merkitys korostui (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012: 21).

Vastaanottavassa maassa oleva etninen väestö ja etniset suhteet luovat viitekehyksen, jossa kotoutuminen tapahtuu. Se määrittelee maahanmuuttajan sosiaalista sijoittumista. Vastaanotto on osa ryhmän mukautumista ja sopeutumista. Vastaanottavassa maassa olemassa olevat etniset asenteet ja ryhmän sisäiset rajoitteet ja hierarkiat vaikuttavat kotoutumisprosessiin siten, että ne vaikuttavat virallisia ja epävirallisia käytänteiden muodostumiseen. Tällaisia on muun muassa lainsäädäntö, organisaatiotason käytännöt tai populaarikulttuuri. Ne voivat myös vaikuttaa maahanmuuttajan mahdollisuuksiin ja rajoitteisiin kotoutua. Oman väestöryhmän tuki voi antaa maahanmuuttajalle resursseja laajempaan yhteiskunnalliseen kotoutumiseen. Toisaalta painostus voi johtaa kotoutumiseen jo olemassa oleviin vähemmistöryhmiin, joka voi altistaa toisen sukupolven vastakkaiseen alakulttuuriin liittymiselle ja estää sosiaalisen liikkuvuuden. (Reitz 2002: 1006–1010.) Sosiaaliseen syrjäytymiseen vaikuttaa vastaanottavan maan rakenteelliset etniset rajat, jotka vaikuttavat poliittisten ja institutionaalisten muutosten taustalla (Hjerm 2004: 135).

5.2.4 Asenneilmapiiri ja syrjintä

Vastaanottavassa maassa vallitseva asenneilmapiiri vaikuttaa maahanmuuttajien kotoutumiseen. Työmarkkinoiden avoimuus vaikuttaa kantaväestön mielipiteeseen maahanmuuttajaväestöä kohtaan. Mitä avoimempi työmarkkina sen positiivisempi suhtautuminen on. Avoimessa työmarkkinassa maahanmuuttajien rooli nähdään useimmin taloudellisesti merkityksellisenä. Näin on myös yhteiskunnissa, joissa on käytössä reilumpi

mahdollisuuksien rakenne maahanmuuttajien työllistymistä kohtaan. Työmarkkinapolitiikka vaikuttaa mielipiteisiin maahanmuuttajaväestöä kohtaan. (Careja - Andreb 2013: 392–394, 402–403.)

Kotoutumista edistää vastaanottavassa maassa oleva positiivinen asenne etnistä ryhmää kohtaan. Norjassa työmarkkinoiden mielipide itäeurooppalaisista on positiivinen. Heitä pidetään yleisesti harmittomina, ahkerina ja helppoina muihin maahanmuuttajaryhmiin verrattuna. Tämä antaa ryhmälle paremmat mahdollisuudet kotoutua vastaanotettavaan maahan. (Valenta - Strabac 2011: 673.) Suomessa esiintyy tiettyjä syrjinnän muotoja, kuten epäkunnioittavaa kohtelua, epäkohteliaisuutta, nimittelyä, ja sanallisia loukkauksia. Tämä tulos vahvistaa havaintoa, jonka mukaan Suomessa on muodostunut suhteellinen kielteinen asenne tiettyjä maahanmuuttajaryhmiä kohtaan. Etnisen hierarkian katsotaan myös vakiintuneen suomalaiseen asenneilmapiiriin. (Castaneda ym. 2012: 229, 238.) Maahanmuuttajien tavoitteena on työllistyä, jotta elintaso kohentuisi. Tämän vuoksi työelämäsyryntä on erityisen tuhoisaa. (Agudelo-Suárez ym. 2009: 1870–1873.)

Valtiolla on mahdollisuus vaikuttaa maahanmuuttajaväestöä kohtaan oleviin mielipiteisiin ja edistää kotoutumista. Käytännössä tämä tapahtuu avaamalla julkisia keskusteluja ja luomalla mahdollisuuksia maahanmuuttajien käyttää potentiaaliaan. Tämä hallitun muutoliikkeen lähestymistapa luo kantaväestön muodostavan työvoiman rinnalle siirtotyöläisten joukon, joka nähdään taloudellisesti hyödyllisenä lisänä. Maahanmuuttajien suhdetta työttömään väestönosaan ei ole nostettu esiin. Vastaanottavan maan taloustilanteella on havaittu olevan yhteys maahanmuuttajiin kohdistuviin asenteisiin. Talouskasvun aikana siirtotyöläisiä ei nähdä uhkana, mutta toisaalta heitä ei myöskään nähdä välttämättöminä talouden tilan kohentajina. (Careja - Andreb 2013: 403–404.)

Maahanmuuttajan oma kokemus syrjinnästä ja mahdollisuuksista kotoutua on merkityksellinen. Maahanmuuttajaväestö on havainnut syrjintää vastaanottavan maan poliittisilta ja yhteiskunnallisilta instituutioilta. Tämä havaittu syrjintä estää kotoutumista. Olennaista on maahanmuuttajan oma tulkinta tilanteesta. Maahanmuuttajaväestö havaitsee itseensä, heidän edustamaan kansalaisuuteen tai kulttuuriin kohdistuvaa syrjintää, mutta harva luokittelee havainnot rasismiksi tai muukalaispeloksi. Kotoutumista edistää maahanmuuttajan usko omaan tulevaisuuteen. Syrjimiskokemuksilta suojaa usko, että voi tulevaisuudessa antaa vastaanottavalle yhteiskunnalle oman kokemuksensa, resurssinsa ja

tuoda vastaanottavaan maahan yhteiskunnallista ja kulttuurista rikkautta. (Agudelo-Suárez ym. 2009: 1870–1871.)

On olemassa konsensus siitä, että joukkotiedotusvälineiden antama kuva vaikuttaa maahanmuuttajaväestön kotoutumiseen ja vallitseviin asenteisiin. Saksassa toteutetun tutkimuksen mukaan joukkotiedotusvälineet luovat negatiivisen kuvan maahanmuuttajaväestöstä. Näköpiirissä ei ole muutosta positiivisempaan. Valtamedian antama negatiivinen kuva estää kotoutumista ja edesauttaa rinnakkais yhteiskunnan muodostumista. Valtamediassa esitetyn negatiivisen kuvan vuoksi maahanmuuttajaväestö siirtyy seuraamaan etnomediaa, joka esittää saksalaisen yhteiskunnan negatiivisesti kahtiajakautuneessa valossa. (Christoph 2012: 102, 105.) Joukkotiedotusvälineiden käyttämä kieli ja väestönsästä käytetyt termit vaikuttavat maahanmuuttajaväestöstä muodostuviin stereotyyppioihin (Agudelo-Suárez ym. 2009: 1870).

Maahanmuuttajaväestön kuvaaminen positiivisella tavalla edistää kotoutumista. Nyt vallalla olevan yleistämisen sijaan maahanmuuttajat tulisi nähdä yksilöinä. Lapsille ja aikuisille suunnattu medianlukutaidon koulutus edistäisi kotoutumista yhteiskuntaan. Pelkäänsään joukkotiedotusvälineiden antaman kuvan muokkaaminen ei ole riittävä keino kotoutumisen edistämiseksi. (Christoph 2012: 102–104.)

5.2.5 Kotouttamistoimet

Kotouttamistoimista kielenopetus on kaikille maahan vastatulleille ryhmille keskeistä. Kielen oppimisen kautta on mahdollista kotoutua vastaanottavaan yhteiskuntaan. Nopea kielen oppiminen mahdollistaa maahanmuuttajan tiedonsaannin, ennaltaehkäisee työttömyyttä ja madaltaa kielimuuria. Lisäksi vastaanottavan maan kielen hallinta edesauttaa maahanmuuttajan sosiaalista liikkuvuutta, ennaltaehkäisee hyväksikäyttöä ja sosiaalista polkumyyntiä (Valenta - Strabac 2011: 677.)

Laaja valtion rahoittama kotouttamisohjelma edistäisi työperäisten maahanmuuttajien kotoutumista Norjaan. Ei ole todennäköistä että yritykset, maahanmuuttajat itse tai kunnat olisivat motivoituneita kustantamaan tällaista laajamittaista kielikoulutusta. Kotouttamistoimet lisäävät inhimillistä pääomaa. Inhimillinen pääoma puolestaan mahdollistaa riippumattomuuden työperäisten maahanmuuttajien keskuudessa ja ennalta ehkäisee riippumattomuutta hyvinvointiyhteiskunnan etuudesta. (Valenta - Strabac 2011: 675–677.)

6 Pohdinta

6.1 Luotettavuus

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuus kysymysten pohdinnan avulla pyritään arvioimaan tutkimuksen tuottaman tiedon objektiivisuutta ja totuutta. Laadullisen tutkimuksen luonteeseen kuuluu etteivät sen tulokset ole yhtä yksiselitteisesti todennettavissa, kuten määrällisessä tutkimuksessa. Laadullisen tutkimuksen tietokäsitys ja objektiivisuus pohjautuvat pragmaattiseen tietokäsitykseen tai konsensusajatteluun. Pragmaattisen tietokäsityksen mukaan asia on tosi, jos se toimii ja on hyödyllinen. Konsensusajattelun mukaan tieto on tosi jos se on yhteisesti hyväksytty ja yhteisymmärryksessä luotu. (Tuomi - Sarajärvi 2009: 134–137.)

Arvioitaessa laadullisen tutkimuksen luotettavuutta tarkastellaan aineiston keräämistä, analysointia ja raportointia (Nieminen 1998: 216). Tiedon ja aineiston löytäminen aiheesta ei ollut ongelmallista. Kirjallisuuskatsauksen aineiston muodostavat tutkimukset, raportit ja selvitykset. Tietohaku on toistettavissa samoin hakusanoin ja sisäänotto ja poissulkukriteerein. Tiedonhaku on kuvattu työssä tarkasti ja se esitetään taulukkona.

Laadullisessa tutkimuksessa sen tekemiseen käytettyä aineistoa tulee arvioida kriittisesti tutkimuksen luotettavuuden takaamiseksi. (Anttila 1998: 410). Kirjallisuuskatsauksen luotettavuutta lisää se, että siihen käytetyn tutkimusaineiston laatu on arvioitu. Työn aineiston hakuun on käytetty luotettavia tietokantoja ja kaikki artikkelit ovat vertaisarvioituja ja ne on julkaistu alan tieteellisissä julkaisuissa. Lisäksi työssä aineistona käytettävät raportit ja selvitykset ovat luotettavien suomalaisten organisaatioiden julkaisemia. Niiden katsotaan olevan laadullisesti päteviä. Koska kotoutuminen on vahvasti sidonnainen yhteiskunnallisiin muutoksiin, yksi hakukriteereihin muutoin sopiva tutkimus rajattiin pois sen sisältämän vanhentuneen tiedon vuoksi. Haastavaa aineiston tarkastelussa oli sen monitieteellisyys ja sen kautta käytettävät termit ja taustalla vaikuttavat teoriat. Termien kääntäminen englannista suomenkielelle loi haasteita, sillä sama englanninkielinen termi esiintyy eri merkityksissä suomenkielellä.

Tutkijan omat ennakoasenteet voivat vaikuttaa tutkimustulokseen. Laadullinen tutkimus ei kiellä tutkijan oman ennako-oletuksen ja mielipiteen olemassaoloa. On tunnistettava, että tutkijan omat käsitykset ohjaavat jossain määrin tutkimuksen kulkua, eikä laadullinen

tutkimus pyri toistettavuuteen. (Tuomi - Sarajärvi 2009: 136.) Tämän työn tekijä on työskennellyt kunnan maahanmuuttajapalveluissa kahdeksan vuotta, tehden käytännön työtä kotoutumisen edistämiseksi. Työ on toteutettu mahdollisimman objektiivisesti ja siinä esitetty tieto perustuu lähteisiin, sekä kirjallisuuskatsauksen aineistoon.

Aineiston analyysin luotettavuutta lisää selkeä ja riittävä dokumentointi sekä luokittelun perustelu (Nieminen 1998: 219). Kirjallisuuskatsaukseen valittu aineisto luettiin useaan kertaan, jotta kaikki tutkimuskysymyksiin liittyvä tieto saadaan esille. Sisällönanalyysi kuvattiin työssä tarkasti. Luokittelu muodostettiin siten, että se on johdonmukainen ja luokat ovat toisensa poissulkevia. Analyysissä tarkasteltiin aihetta monipuolisesti.

Raportoinnissa olennaista on arvioitavuus ja uskottavuus. Lukijan tulee pystyä raportin avulla seuraamaan tutkijan päättelyä ja sen perusteella tulee olla uskottavaa että esitettyihin tuloksiin on päädytty käytettyjen menetelmien avulla. (Anttila 1998: 408.) Tutkimusraportissa tulee kuvata tutkimuksen kohde ja tarkoitus, aikataulut, sekä millä menetelmällä tuloksiin on päädytty. Tutkimusraportissa kerrotaan miten siinä käytetty aineisto on kerätty. Lukijan tulee pystyä arvioimaan tutkimustulosten takana oleva päätely. (Tuomi - Sarajärvi 2009: 140–141.) Työn raportointi noudatti tieteellisen tutkimusraportin runkoa ja se kuvasi prosessin mahdollisimman tarkasti ja selkeästi. Kuvauksen avulla lukija voi vakuuttua tulosten oikeellisuudesta.

6.2 Eettisyys

Hyvä tieteellinen käytäntö pitää sisällään tutkimuseettiset kysymykset. Hyvään tieteelliseen käytäntöön liittyy termit rehellisyys, tarkkuus ja huolellisuus. Ensisijainen vastuu tutkimuksen eettisyydestä on tutkijalla itsellä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012: 4.) Tutkimuseettisiä kysymyksiä tulee pohtia koko tutkimusprosessin ajan. Tutkimusetiikka on tutkijan, tässä tapauksessa kirjallisuuskatsauksen tekijän, ammattietiikkaa. Tutkimusetiikka sisältää eettiset periaatteet, normit, arvot ja hyveet. (Kuula 2011: 23.)

Kirjallisuuskatsaus on tehty noudattaen totuudenmukaisuutta, rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta. Siinä on noudatettu tiedeyhteisön sääntöjä ja menetelmälliset osuudet on suoritettu sovitulla tavalla. Kirjallisuuskatsauksessa on käytetty alkuperäislähteitä, joihin viitataan asianmukaisella tavalla. Toisen tekstiä ei ole käytetty omana ja alkupe- räistekstin suomentaja on mainittu.

6.3 Tulosten tarkastelu

Maahanmuuttajuutta on tutkittu paljon ja usealla eri tieteenalalla. Tutkimusta on tehty erityisesti vanhoissa maahanmuuttomaissa, USA:ssa, Kanadassa ja Australiassa. Suomessa maahanmuuttajuutta on tutkittu enemmän 1990 -luvulta lähtien. (Liebkind 2004: 14; Korkiasaari - Söderlig 2007: 244; Saukkonen - Säävälä 2013: 13–15.) Aihevalinta on ajankohtainen. Syksyn 2015 julkista keskustelua värittää lisääntynyt turvapaikanhakija määrä Suomeen. Työn aihe lähtee kirjoittajan omasta kiinnostuksesta kotoutumiseen ja siihen vaikuttaviin tekijöihin. Tämä työ yhdistää eri tutkimusmenetelmin tuotettua tietoa kokonaisuudeksi, joka antaa laajan ja monialaisen käsityksen kotoutumisesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Sen tuottamaa tietoa on mahdollista käyttää hyödyksi kotouttamispalvelua kehitettäessä.

Kotoutuminen on paljon muutakin kuin maahanmuuttajan nopea työllistyminen ja kielen oppiminen. Kotoutuminen on yhteiskunnallinen prosessi, jossa maahanmuuttajaväestö muokkaa vastaanottavaa yhteiskuntaa vuorovaikutteisesti (Berry ym. 1980: 11; Berry ym. 1992: 278–280; Van Amersfoort ym. 2006: 340; Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 § 3; Alitolppa-Niitamo - Säävälä 2013: 6–8).

Maahanmuuttajaväestön kotoutumista voidaan mitata kielitaidon ja työllisyysasteen lisäksi sosioekonomisella sijoittumisella, kontakteilla kantaväestön kanssa tai kiintymyksellä vastaanottavaan- ja kotimaahan (Blomstedt ym. 2007: 65; Jasinskaja-Lahti - Liebkind 2007:90; Työ- ja elinkeinoministeriö 2012: 19). Maahanmuuttajilla itsellään on myös hyvä kuva siitä, miten he ovat vastaanottavaan maahan kotoutuneet. Oma kokemus kotoutumisen tasosta korreloi muiden keinojen avulla selvitetyn akkulturaation asteen kanssa. (Blomstedt ym. 2007: 66.)

Suomeen muutetaan monesta eri syystä. Osa maahanmuuttajista saapuu työn tai opiskelun perässä, perhesyistä, adoption kautta, kiintiöpakolaisina, turvapaikanhakijoina tai vaikkapa vain saadakseen vaihtelua eläkepäiviin. Maahanmuuttajaväestö on heterogeeninen ryhmä, jonka tarpeet vaihtelevat. Kotouttamistoimet tulee räätälöidä yksilöllisesti kullekin ryhmälle ja henkilölle sopivaksi. (mm. Korkiasaari - Söderling 2007: 244; Valenta - Strabac 2011: 677; Martikainen ym. 2013: 14; Työ- ja elinkeinoministeriö 2013: 53; Sutela - Larja 2015.)

Tämän katsauksen tulosten mukaan kotoutumiseen vaikuttaa maahanmuuttajaväestön yksilölliset piirteet, lähtö- ja vastaanottavan maan piirteet, asenteet ja syrjintä, sekä kotouttamistoimet. Kotoutumiseen vaikuttavien monitasoisten tekijöiden vuoksi myös kotoutumista voidaan edistää monella eri tavoin. Kotouttamispalvelut tulee nähdä laaja-alaisesti.

Kotoutumiseen vaikuttaa maahanmuuttajaväestön ja kantaväestön väliset sosiaaliset suhteet. Kotoutumista edistää kuuluminen erilaisiin ryhmiin, joissa sekä kantaväestöön kuuluvia, että eri etnisten ryhmien edustajia. (Fleischmann – Dronkers 2010: 349; Christoph 2012: 76, 102; Työ- ja elinkeinoministeriö 2012: 71). Maahanmuuttajat itse pitävät kommunikaatiota kantaväestön kanssa yhtenä kotoutumisen tasoa mittaavana tekijänä. (Blomstedt 2007: 65–66). Yksilötasolla kohtaamiset muokkaavat molemminpuolisia asenteita ja ne ovat merkityksellisiä kulttuurin tuntemuksen näkökulmasta. Luonnollinen yhteys ryhmien välillä on esimerkiksi naapurustossa ja vapaa-ajan toiminnoissa. Suomessa kotouttaminen nähdään edelleen erityispalveluna (Pitkänen ym. 2014: 44). Yhteiskunnallisella tasolla maahanmuuttajaväestön ja kantaväestön kohtaamisia voidaan ohjata esimerkiksi asunto- ja koulutuspolitiikalla. Julkiseen keskusteluun aiheita tulee nostaa monista eri maahanmuuttajuuteen ja kotoutumiseen liittyvästä näkökulmista. Kotoutumisen kannalta on tärkeää luoda maahanmuuttajaväestön ja kantaväestön välille monen tasoisia yhteyksiä. Eriyttämisen sijaan tulee aktiivisesti etsiä keinoja, jotka mahdollistavat toimintojen yhdistämisen.

Tulosten mukaan maahanmuuttajaväestön työllistymisen esteitä tulee purkaa esimerkiksi pätevyysvaatimusten suhteen ja työllisyyttä mahdollistaa räätälöidyn koulutuksen ja tehokkaan kielenopetuksen kautta (Agudelo-Suárez ym. 2009: 1870–1873; Valenta – Strabac 2011: 677). Maahanmuuton jälkeisellä koulutuksella on positiivinen vaikutus maahanmuuttaja naisten työllistymiseen, miesten kohdalla ei samanlaista vaikutusta ole havaittu (Zimmermann ym. 2007: 779). Erityisesti tulee kiinnittää huomiota työperäisesti maahan muuttaneiden ryhmään, jolla on vaara sijoittua työmarkkinoiden matalan tulotason segmentteihin. (Valenta – Strabac 2011: 673–674). Onnistunut kotoutuminen vaatii joustavuutta koulutusjärjestelmältä ja työmarkkinoilta. Erityistä huomiota tulee kiinnittää työperäisesti maahan tulleiden ryhmään, jotta he eivät palvelun ulkopuolelle. Naisten kohdalla tulee panostaa koulutukseen.

Onnistunut kotoutuminen vaatii yhteiskunnallisia rakenteellisia muutoksia. Kaikki vastaanottavan yhteiskunnan tekemät yhteiskuntapoliittiset ratkaisut vaikuttavat myös kotoutumiseen (Reitz 2002: 1013–1015). Yhteiskuntamallilla sinänsä ei ole havaittu olevan vaikutusta kotoutumiseen, eikä sen harjoittamalla politiikalla ole havaittu vaikutusta työllisyyteen. (Hjerm 2004: 135–136; Fleischmann - Donkers 2010: 245, 249). Rakenteita muokatessa tulee tunnistaa, että yhteiskunta on rakentunut homogeenisuuden pohjalle ja se heijastaa kantaväestön arvoja ja ihanteita. (Hjerm 2004: 132–136). Jo olemassa olevat etniset suhteet vastaanottavassa maassa luovat puitteet, jotka ohjaavat kotoutumista (Reitz 2002: 1006–1010). Jos Suomi haluaa olla osa kansainvälistä yhteisöä, ei rajojen sulkeminen ole vaihtoehto. Jos halutaan tavoitella aitoa monikulttuurisuutta, maahanmuuttajaväestö tulee ottaa tasavertaiseksi osaksi yhteiskunnallista päätöksentekoa ja olemassa olevat etniset suhteet on tunnistettava. Monikulttuurinen yhteiskunta vaatii sen rakenteiden perusteellista tarkastelua ja monimuotoista arvopohjaa.

Yhteiskunnan näkökulmasta maahanmuuttajat tuovat taloudellisen hyödyn mahdollisuuden (Christoph 2012: 104), jota Suomessa ei tule jättää käyttämättä. Maahanmuuttajat nuorentavat Suomen väestöä ja korjaavat huoltosuhdetta. (Suomen virallinen tilasto 2014). Hallitusohjelman näkemyksen mukaan maahanmuuttajat rikastuttavat yhteiskuntaa, tuovat lisää innovaatioita, vahvistavat julkista taloutta ja parantavat Suomen kilpailukykyä (Valtioneuvoston kanslia 2015: 37). Samanaikaisesti maahanmuuttajat ovat motivoituneita työllistymään ja he haluavat tulla osaksi vastaanottavaa yhteiskuntaa (Agu-delos-Suárez ym. 2009: 1870–1871). Tämä on erinomainen lähtökohta kotoutumiselle. Onnistuneella kotoutumisella maahanmuuttajuuden tuoma taloudellinen hyöty on mahdollista. Valtion tulee vaikuttaa suomessa oleviin asenteisiin maahanmuuttajia kohtaan avaamalla julkisia keskusteluja ja muokkaamalla rakenteita huomioiden kotoutumisen edistämisen näkökulma.

Kotoutumiseen vaikuttaa oleskelun pysyvyys (Van Amersfoort – Van Niekerk 2006:342), joka tulee onnistuneen kotoutumisen näkökulmasta selvittää mahdollisimman nopeasti oleskelulupahakemuksen saavuttua. Jos maahanmuuttaja tietää voivansa jäädä maahan, hän on motivoituneempi kotoutumaan. Kansalaisuudella ei sen sijaan ole havaittu olevan vaikutusta työllisyyteen (Fleischmann – Dronkers 2010: 350). Kotoutuminen on pitkäaikainen prosessi (Hjerm 2004: 134), joten pikavoittoja ei ole luvassa. Tämän päivän kotouttamistoimien tulokset ovat nähtävissä laajamittaisesti vasta seuraavan sukupolven aikana.

6.4 Yhteenveto ja jatkotutkimushankkeet

Kotouttamistoimet tulee olla yksilön tarpeista lähteviä ja yksilöllisesti kohdennettuja. Kotoutumista edistävät palvelut tulee nähdä osana peruspalveluja. Maahanmuuttajaväestön ja kantaväestön kohtaamisille ja vuorovaikutukselle tulisi aktiivisesti luoda lisää mahdollisuuksia. Kotoutuminen liittyy erilliseen julkisen sektorin rahoittamaan lakisääteiseen kotouttamiseen, mutta laajemmassa merkityksessä kotoutuminen liittyy kaikkeen toimintaan esimerkiksi koulussa, kaveriporukassa, joukkotiedotusvälineissä, työpaikoilla, yhteiskunnallisissa päätöksissä tai lainsäädännössä. Tämän vuoksi kotoutuminen tulee nähdä osana kaikkea yhteiskunnallista toimintaa. Kotoutuminen liittyy vahvasti yhteiskunnassa harjoitettuun politiikkaan. Poliittisten linjausten avulla päätetään miten palvelut järjestetään. Suomalaisessa yhteiskunnallisessa päätöksenteossa tulee aina ottaa huomioon kotoutumisen näkökulma.

Sosiaali- ja terveysalan ammatilliseen koulutukseen ja jo ammattiin valmistuneiden täydennyskoulutukseen tulee sisällyttää tietoa kotoutumisesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Näin varmistetaan siitä, että maahanmuuttajaväestön kohtaamiseen peruspalveluissa on riittävä osaamista. Jatkotutkimushankkeena nousi esiin tarve tutkia kotoutumista toisen sukupolven maahanmuuttajien näkökulmasta. Heidän asemansa suomalaisessa yhteiskunnassa tulisi selvittää.

Lähteet

Agudelo-Suárez, Andrés - Gil-González, Diana - Ronda-Pérez, Elena - Porthé, Victoria - Paramio-Pérez, Gema - García, Ana M - Garí, Aitana 2009. Discrimination, work and health in immigrant populations in Spain. *Social Science & Medicine* 68(10). 1866-1874.

Alitolppa-Niitamo, Anne – Säävälä, Minna 2013. Johdattelua kirjan teemoihin. Teoksessa Alitolppa-Niitamo, Anne – Fågel, Stina – Säävälä, Minna (toim.) Olemme muuttaneet – ja kotoudumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä. Helsinki: Väestöliitto. 5-12.

Anttila, Pirkko 1998. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Taito-, taide-, ja muotoilualojen tutkimuksen työvälineet. 2. painos. Jyväskylä: Gummerus.

Asylum and Migration Glossary 3.0. 2014. A tool for better comparability produced by the European Migration network. European Commission. Migration network. Saatavana myös sähköisesti <http://www.emn.fi/files/1065/Emn_Glossary_version_3_0.pdf>.

Blomstedt, Yulla - Hylander, Ingrid - Sundquist, Jan 2007. Self-Reported Integration as a Proxy for Acculturation. *Nursing Research* 56(1). 63-70.

Berry, John W. 1980. Acculturation of Varieties of Adaptation. Teoksessa: Padilla, Amado M. (toim.) Acculturation: Theory, Models and Some New Findings. Colorado: Westview Press. 9-25.

Berry, John W. - Poortinga, Ype H. - Segal, Marshall H. - Dasen, Pierre R. 1992. Cross-cultural psychology. Research and Applications. Cambridge University Press.

Castaneda, Anu E. - Rask, Shadia - Koponen, Päivikki - Mölsä, Mulki - Koskinen, Seppo 2012. Maahanmuuttajien terveys ja hyvinvointi - Tutkimus venäläis-, somalialais- ja kurditaustaisista Suomessa. Raportti 61/2012. 2.uudistettu painos. Tampere: Terveystieteiden tutkimuskeskus. Saatavana myös sähköisesti <<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-245-739-4>>.

Careja, Romana - Andreb, Hans-Jürgen 2013. Needed but not Liked - The Impact of Labor Market Policies of Natives Opinions about Immigrants. *International Migration Review* 47(2). 374-413.

Cristoph, Vanessa 2012. The Role of Mass Media in the Integration of Immigrants. *Mind, Brain and Education* 6(2). 97–107.

Cronin, Patricia - Ryan, Frances - Coughlan, Michael 2008. Undertaking a literature review step-by-step approach. *British Journal of Nursing* 17(1). 38-43.

Elo, Satu - Kyngäs, Helvi 2008. The qualitative content analysing process. *Journal of Advanced Nursing*. 62(1) 107-115.

Eronen, Antti - Härmälä, Valtteri - Jauhiainen, Singe - Karikallio, Hanna - Karinen, Risto - Kosunen, Antti - Laamanen, Jani-Petri - Lahtinen, Markus 2014. Maahanmuuttajien työllistyminen. Taustatekijät, työnhaku ja työvoimapalvelut. Työ- ja elinkeinoministeriö. Saatavana myös sähköisesti <http://www.tem.fi/files/40368/maahanmuuttajien_tyollistyminen.pdf>.

Fleischmann, Fenella - Dronkers, Jaap 2010. Unemployment among immigrants in European labour markets: an analysis of origin and destination effects. *Work, Employment and Society* 24(2). 337-354.

Hirsjärvi, Sirkka - Remes, Pirkko - Sajavaara, Paula 2012. Tutki ja kirjoita. 12.-15. uudistettu painos. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Hjerm, Mikael 2004. Integration into social democratic welfare state. *Social Indicators Research* 70(2). 117-138.

Jasinskaja-Lahti, Inga - Liebkind, Karmela 2007. A Structural Model of Acculturation and Well-Being Among Immigrants from the Former USSR in Finland. *European Psychologist* 12(2). 80-92.

Julkari 2015. Verkkodokumentti. <<https://www.julkari.fi/>> Luettu 17.8.2015.

Korkiasaari, Jouni - Söderling, Ismo 2007. Muuttoliike. Teoksessa Koskinen, Seppo - Martelin, Tuija - Notkola, Irma-Leena - Notkola, Veijo - Pitkänen, Kari - Jalovaara, Marika - Mäenpää, Elina - Ruokolainen, Anne - Ryytänen, Markku - Söderling, Ismo (toim.). Suomen väestö. Helsinki: Gaudeamus.

Kuula, Arja 2011. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Jyväskylä: Bookwell Oy.

Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010. Annettu Helsingissä 30.12.2010.

Lautiola, Hannele 2013. Kumppanuutta kotouttamisen kentillä – Esimerkkejä järjestöjen ja viranomaisten yhteistyöstä kotouttamisessa. Kopio Niini. Saatavana myös sähköisesti <http://www.kotouttaminen.fi/files/39026/Kumppanuutta_kotouttamisen_kentilla.pdf>.

Liebkind, Karmela, Mannila Simo, Jasinskaja-Lahti, Jaakkola Magdalena, Kyntäjä Eve, Reuter Anni 2004. Venäläinen, virolainen, suomalainen – kolmen maahanmuuttajaryhmän kotoutuminen Suomeen. Tampere: Gaudeamus.

Länsimäki, Maija 1999. Kotoutuuko maahanmuuttaja? Kotimaisten kielten keskus. Verkkodokumentti. <http://www.kotus.fi/nyt/kotuksen_kolumnit/kieli-ikuna_%281996_2009%29/kotoutuuko_maahanmuuttaja>. Luettu 6.3.2015.

Martikainen, Tuomas - Saari, Martti - Korkiasaari, Jouni 2013. Kansainväliset muuttoliikkeet ja Suomi. Teoksessa Muuttajat, kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta. Martikainen, Tuomas - Saukkonen, Pasi - Säävälä, Minna (toim.). Tallinna: Gaudeamus.

Martikainen, Tuomas - Saukkonen, Pasi - Säävälä, Minna 2013. Suomi muuttuu kun Suomeen muutetaan. Teoksessa Muuttajat, kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta. Martikainen, Tuomas - Saukkonen, Pasi - Säävälä Minna (toim.). Tallinna: Gaudeamus.

Nerg, Päivi 2015. Uusi arvio turvapaikanhakijoiden määrästä on 50 000. Sisäministeriön Mediatiedote 2.10.2015. Verkkodokumentti. <http://www.intermin.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/1/1/uusi_arvio_turvapaikanhakijoiden_maarasta_on_50_000_62821>. Luettu 8.10.2015.

Niiniluoto, Ilkka 2002. Johdatus tieteenfilosofiaan. Käsitteet- ja teorianmuodostus. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Nieminen, Heli 1998. Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuus. Teoksessa Paunonen, Marita - Vehviläinen-Julkunen, Katri. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. 1.-2. painos Juva: WSOY. 215-221.

Pitkänen, Kari 2007. Suomen väestön historialliset kehityslinjat. Teoksessa Koskinen, Seppo - Martelin, Tuija - Notkola, Irma-Leena - Notkola, Veijo - Pitkänen, Kari - Jalovaara, Marika - Mäenpää, Elina - Ruokolainen, Anne - Ryytänen, Markku - Söderling, Ismo (toim.). Suomen väestö. Helsinki: Gaudeamus.

Pitkänen, Kari - Nyholm, Sari - Tuusa, Matti - Törmä, Sinikka - Matikainen, Johanna 2014. Vastaanotto tietyillä, kotouttamistyö kaikilla. Selvitys kuntien kiintiöpakolaisten vastaanoton edellytyksistä, mahdollisuuksista ja haasteista. TEM raportteja 10/2014. Verkkodokumentti. <https://www.tem.fi/files/38928/TEM-rap_10_2014_web_27022014.pdf>. Luettu 6.4.2015.

Proquest 2015. Who we are. Verkkodokumentti. <<http://www.proquest.com/about/who-we-are.html>>. Luettu 17.8.2015.

Reitz, Jeffrey G. 2002. Host Societies and the reception of immigrants: research themes, emerging theories and methodological issues. *International Migration Review* 4(36) 1005-1019.

Salminen, Ari 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston julkaisuja. Opetusjulkaisuja 62. Julkisjohtaminen 4. Saatavilla myös sähköisesti <http://www.uva.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf>.

Saukkonen, Pasi 2013. Maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikka. Teoksessa Muuttajat, kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta. Matikainen, Tuomas - Saukkonen, Pasi - Säävälä Minna (toim.). Tallinna: Gaudeamus. 81-97.

Sam, David L. 2006. Acculturation: conceptual background and core components. Teoksessa Sam, David L. - Berry, John W. (toim.) *The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology*. Cambridge University Press 11-26.

Schubert, Carla 2013. Kotoutumisen psykologiaa. Teoksessa Alitolppa-Niitamo, Anne – Fågel, Stina – Säävälä, Minna (toim.) *Olemme muuttaneet – ja kotoudumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä*. Helsinki: Väestöliitto. 63-77.

Sisäministeriö 2013. Valtioneuvoston periaatepäätös maahanmuuton tulevaisuus 2020 -strategiasta. Verkkodokumentti. <http://www.intermin.fi/download/51686_Maahanmuuton_tulevaisuus_2020_LOW-res_FINNISH.pdf?5d7d3b9fd601d188>. Luettu 6.3..2015.

Suomen virallinen tilasto (SVT) 2015a. Väestön ennakkotilasto 2015. Helsinki: Tilastokeskus. Verkkodokumentti. <http://www.stat.fi/til/vamuu/2014/12/vamuu_2014_12_2015-01-27_fi.pdf>. Luettu 6.3.2015.

Suomen virallinen tilasto (SVT) 2015b. Väestön ennakkotilasto elokuu 2015. Helsinki: Tilastokeskus. Verkkodokumentti. <http://www.stat.fi/til/vamuu/2015/08/vamuu_2015_08_2015-09-17_tie_001_fi.html>. Luettu 22.10.2015.

Suomen virallinen tilasto (SVT) 2014. Väestörakenne 2013. Helsinki: Tilastokeskus. Verkkodokumentti. <http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/2013/02/vaerak_2013_02_2014-12-10_tie_001_fi.html>. Luettu 22.10.2015.

Sutela, Hanna - Larja, Liisa 2015. Yli puolet Suomen ulkomaalaistaustaisista muuttanut maahan perhesyistä. Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi tutkimus 2014. Helsinki: Tilastokeskus. Verkkodokumentti. <http://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/art_2015-10-15_001.html> Luettu: 23.10.2015.

Söderlig, Ismo 2013. Maahanmuutto ja suomalaiset asenteet. Teoksessa: Alitolppa-Niitamo, Anne – Fågel, Stina – Säävälä, Minna (toim.) Olemme muuttaneet – ja kotoutumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä. Vaasa: Väestöliitto.

Säävälä, Minna 2011. Perheet muuttoliikkeessä. Perustietoa maahanmuuttajien kohtaamiseen. Väestötutkimuslaitoksen katsauksia E41/2011. Helsinki: Väestöliitto.

Tuomi, Jouni - Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 9. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Verkkodokumentti. <http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/htk_ohje_verkko14112012.pdf>. Luettu 13.3.2015.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2013. Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2013. TEM raportteja 38/13. Saatavana myös sähköisesti <http://www.tem.fi/files/37758/TEM-rap_38_2013_web_23102013.pdf>.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2012. Maahanmuuttajabarometri 2012. TEM raportteja 11/2013. Saatavana myös sähköisesti <http://www.tem.fi/files/35826/Maahanmuuttajabarometri2012_11_2013.pdf>.

Valenta, Marko - Strabac, Zan 2011. State-assisted integration, but not for all: Norwegian welfare services and labour migration from the new EU member states. International Social Work 54(5). 663-680.

Valtioneuvosto 2015. Ratkaisujen Suomi. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma 29.5.2015. Hallituksen julkaisusarja 10/2015. Verkkodokumentti. <http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_FI_YHDIS-TETTY_nettti.pdf/801f523e-5dfb-45a4-8b4b-5b5491d6cc82>. Luettu 21.10.2015.

Van Amersfoort, Hans - Van Niekerk, Mies 2006. Immigration as a Colonial Inheritance: Post-Colonial Immigrants in the Netherlands , 1945-2002. Journal of Ethnic and Migration Studies 32(3). 323-346.

Zimmermann, Laura - Zimmermann, Klaus F. - Constant, Amelie 2007. Ethnic Self-Identification of First-Generation Immigrants. International Migration Review 41(3). 769-781.

Taulukko 2. Hakustrategia ja hakujen tulokset

Tietokanta	Hakusanat	Rajaukset	Osumat	Otsikon perusteella valittu	Tiivistelmän perusteella valittu	Koko tekstin perusteella valittu
HAKU 1 Pro Quest ASSIA	integration	english peer reviewed	8947			
	integration AND immigrant	english peer reviewed	358			
	integration AND immigration	english peer reviewed	142	65	9	9
HAKU 2 ProQuest Eric	integration	english finnish peer reviewed	1896			
	integration AND immigration	english finnish peer reviewed	141	25	5	0
HAKU 3 ProQuest: Physical Education Index	integration AND immigration	peer reviewed	8	4	0	
HAKU 4 Pro Quest: Social services abstracts	integration AND immigration	english finnish peer reviewed	58	20	4	2
HAKU 5 ARTO	integration	last 10 years	1076			
	integration AND immigration	last 10 years	11	7	6	0
HAKU 6 Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Julkari	Kotoutuminen		26	5		1
				Yhteensä		12

Verkkosivu	Rajaukset	Koko tekstin perusteella valittu
Sisäasiainministeriö (SM)	suomenkielinen, julkaisut, 2010–2015	0
Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)	julkaisut, analyysit, raportit 2010–2015	2
Sosiaali- ja terveysministeriö (STM)	julkaisut, raportit 2010–2015, selvitykset 2010	0
Ulkoasiainministeriö (UM)	selonteot 2010–2015, julkaisut 2012–2015	0
Elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (ELY)	raportit 2012–2015	0
Maahanmuuttovirasto (Migri)	julkaisut 1999–2010	0
	Yhteensä	2

Taulukko 3. Analyysiin valitut julkaisut

Mitä tietoa on kotoutumisesta?			
Tekijä(t), julkaisuvuosi, otsikko ja maa	Tutkimuksen tarkoitus/ tavoite tai tutkimuskysymykset	Aineisto ja tutkimusmenetelmä	Keskeiset tulokset
Kotoutumisen määritelmät ja mittaminen			
Blomstedt, Yulla - Hylander, Ingrid - Sundquist 2007. Self-Reported Integration as a Proxy for Acculturation. Ruotsi	Vertaa maahanmuuttajan omaa kokemusta kotoutumisen tasosta tutkijan muilla keinoin mittaamaan akkulturaatioon tasoon.	Laadullinen tutkimus. Viidentoista venäjänkielisen Tukholmassa asuvan syvähaastattelut, jotka on analysoitu sisällönanalyysillä.	Maahanmuuttajien itse kokema kotoutumisen taso korreloi tutkijan mittaaman akkulturaatiotason kanssa.
Jasinskaja-Lahti, Inga - Liebkind, Karmela 2007. A Structural Model of Acculturation and Well-Being Among Immigrants from the Former USSR in Finland. Suomi.	Vertaa maahanmuuttajien akkulturaatioon tasoa heidän psykologiseen hyvinvointiin ja tutkia siihen suoraan ja epäsuorasti vaikuttavia tekijöitä.	Määrällinen kyselytutkimus, jonka otos oli 3815 Suomeen Venäjältä tai Virosta muuttanutta maahanmuuttajaa tai paluumuuttajaa. Vastausprosentti 63 (n=2396)	Kielitaidon ohella sosio-ekonominen kotoutuminen tulee ottaa huomioon kotoutumisen tasoa mitattaessa.
Työ- ja elinkeinoministeriö 2013. Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2013. TEM raportteja 38/13. Suomi.	Kehittää kotouttamispolitiikkaa määrällisiin ja laadullisiin tietoihin perustuen.	Kunnille ja TE-toimistoille suunnattu palvelukysely, sekä maahanmuuttajabarometri. Kotouttamisohjelman arvioinnista 2006-2007, sekä pilotista vuosina 1999-2002 kertynyt tieto. Pilottiin osallistuneiden haastatteluiden tulokset.	Vastaajat kokevat kotoutuneensa Suomeen on melko hyvin.
Kotoutumisen piirteet			
Agudelo-Suárez, Andrés - Gil-González, Diana - Ronda-Pérez, Elena - Porthé, Victoria - Paramio-Pérez, Gema - García, Ana M - Garí, Aitana 2009. Discrimination, work and health in immigrant populations in Spain. Espanja.	Tutkii maahanmuuttajien työoloja ja epävarmoja työsuhteita kuvaavia piirteitä, sekä niiden suhdetta terveyteen.	Laadullinen tutkimus. 84 haastattelua ja 12 kohderyhmähaastattelua. Materiaali on analysoitu narratiivisella diskurssianalyysillä.	Espanjassa työelämä on eriytynyttä.
Cristoph, Vanessa 2012. The Role of Mass Media in the Integration of Immigrants. Saksa.	Tutkii miten joukkotiedotusvälineet kuvaavat maahanmuuttajia tietyssä kontekstissa. (Saksa) ja mikä on joukkotiedotusvälineiden rooli kotoutumisessa.	Laadullinen tutkimus. Kirjallisuuskatsaus.	Maahanmuuttajien määrä ja kotoutumisen tarve tulee kasvamaan.

Hjerm, Mikael 2004. Integration into social democratic welfare state. Ruotsi.	Selvittää, onko sosiaalidemokraattinen hyvinvointijärjestelmä muita parempi yhteiskuntaan kotouttaja.	Määrällinen, tilastoihin perustuva tutkimus. Materiaalina on käytetty elinolosuhteiden indikaattoreita.	Hyvinvointiyhteiskunta ei ole parempi kotouttaja kuin muukaan yhteiskuntajärjestelmä.
Työ- ja elinkeinoministeriö 2013. Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2013. TEM raportteja 38/13. Suomi.	Kehittää kotouttamispolitiikkaa määrällisiin ja laadullisiin tietoihin perustuen.	Kunnille ja TE-toimistoille suunnattu palvelukysely, sekä maahanmuuttajabarometri. Kotouttamisohjelman arvioinnista 2006-2007, sekä pilotista vuosina 1999-2002 kertynyt tieto. Pilottiin osallistuneiden haastatteluiden tulokset.	Kotoutuminen on yksilöllistä ja monimuotoista.
Reitz, Jeffrey G. 2002. Host Societies and the reception of immigrants: research themes, emerging theories and methodological issues. Kanada.	Kuvailee, tutkii ja antaa lisäarvoa tiedeyhteiskunnassa yleistyvälle suunnalle, joka huomioi vastaanottavan yhteiskunnan piirteet kotoutumisessa.	Kirjallisuuskatsaus, jossa on mukana kuusi artikkelia.	Yhteiskunnan muutokset vaikuttavat kotoutumiseen.
Valenta, Marko - Strabac, Zan 2011. State-assisted integration, but not for all: Norwegian welfare services and labour migration from the new EU member states. Norja.	Tarkastelee vastaanotto-olosuhteita uusista EU:n jäsenmaista tulleiden työperäisten maahanmuuttajien kohdalla Norjassa vuosina 2004–2009.	Laadullinen tutkimus, joka perustuu palvelun tuottajien syvähaastatteluihin. Otoksessa on yhteensä 48 haastateltavaa seitsemästä kunnasta. Analyysin lähestymistapa on grounded theory.	Maahanmuuttajaväestön rakenne Norjassa on muuttunut. Tämän vuoksi myös kotouttamista tulisi järjestää uudelleen.
Zimmermann, Laura - Zimmermann, Klaus F. - Constant, Amelie 2007. Ethnic Self-Identification of First-Generation Immigrants. Saksa.	Tutkimuskysymys: Mikä tekijä määrittää sen, minkä polun maahanmuuttaja valitsee itse identifioinnissa maahanmuuton jälkeen?	Määrällinen tutkimus. Tiedot on otettu German Socioeconomic Panel tiedoista vuodelta 2001. Otoksessa 606 naista ja 640 miestä.	Kotoutumisen kannalta sukupuolten väliset erot ovat vahvoja.
Kotoutumisen merkitys			
Cristoph, Vanessa 2012. The Role of Mass Media in the Integration of Immigrants. Saksa.	Tutkii, miten joukkotiedotusvälineet kuvaavat maahanmuuttajia tietyssä kontekstissa (Saksa) ja mikä on joukkotiedotusvälineiden rooli kotoutumisessa.	Laadullinen tutkimus. Kirjallisuuskatsaus.	Monikulttuurisuudella voi olla positiivista vaikutusta vastaanottavaan yhteiskuntaan.

Reitz, Jeffrey G. 2002. Host Societies and the reception of immigrants: research themes, emerging theories and methodological issues. Kanada.	Kuvailee, tutkii ja antaa lisäarvoa tiedeyhteiskunnassa yleistyvälle suunnalle, joka huomioi vastaanottavan yhteiskunnan piirteet.	Kirjallisuuskatsaus, jossa on mukana kuusi artikkelia.	Kotoutumisen merkityksen ennustetaan muuttuvan tulevaisuudessa.
Mitkä tekijät vaikuttavat kotoutumiseen?			
Tekijä(t), julkaisuvuosi, otsikko ja maa	Tutkimuksen tarkoitus/ tavoite tai tutkimuskysymykset	Aineisto ja tutkimusmenetelmä	Keskeiset tulokset
Lähtömaan piirteet			
Agudelo-Suárez, Andrés - Gil-González, Diana - Ronda-Pérez, Elena - Porthé, Victoria - Paramio-Pérez, Gema - García, Ana M - Garí, Aitana 2009. Discrimination, work and health in immigrant populations in Spain. Espanja.	Tutkii maahanmuuttajien työoloja ja epävarmoja työsuhteita kuvaavia piirteitä, sekä niiden suhdetta terveyteen.	Laadullinen tutkimus. 84 haastattelua ja 12 kohderyhmähaastattelua. Materiaali on analysoitu narratiivisella diskurssianalyysillä.	Lähtömaalla on merkitystä maahanmuuttajan kansalaisuuteen ja statukseen.
Fleischmann, Fenella - Dronkers, Jaap 2010. Unemployment among immigrants in European labour markets: an analysis of origin and destination effects. 13 EU maata. Hollanti.	Selvittää, mitkä kohdemaan tai lähtömaan piirteet edistävät tai estävät työmarkkinoille integroitumisen huomioiden maahanmuuttajan henkilökohtaiset piirteet.	Määrällinen tutkimus. Monitasoinen analyysi 1363 ensimmäisen ja toisen polven maahanmuuttajan työttömyyslukuista, henkilökohtaisista piirteistä, sekä lähtö- ja kohdemaan piirteistä. Vertailututkimus.	Lähtömaalla on merkitystä maahanmuuttajan työllisyysmahdollisuuksiin kohdemaassa.
Hjern, Mikael 2004. Integration into social democratic welfare state. Ruotsi.	Selvittää, onko sosiaalidemokraattinen hyvinvointijärjestelmä muita parempi yhteiskuntaan kotouttaja.	Määrällinen, tilastoihin perustuva tutkimus. Materiaalina on käytetty elinolututkimuksen indikaattoreita.	Lähtömaalla on merkitystä Ruotsiin kotoutumisessa.
Zimmermann, Laura - Zimmermann, Klaus F. - Constant, Amelie 2007. Ethnic Self-Identification of First-Generation Immigrants. Saksa.	Tutkimuskysymys: Mikä tekijä määrittää sen, minkä polun maahanmuuttaja valitsee itse identifioinnissa maahanmuuton jälkeen?	Määrällinen tutkimus. Tiedot on otettu German Socioeconomic Panel tiedoista vuodelta 2001. Otoksessa 606 naista ja 640 miestä.	Lähtömaa vaikuttaa maahanmuuttajan omaan kokemukseen kotoutumisesta.

Maahanmuuttajaväestön piirteet			
Agudelo-Suárez, Andrés - Gil-González, Diana - Ronda-Pérez, Elena - Porthé, Victoria - Paramio-Pérez, Gema - García, Ana M - Garí, Aitana 2009. Discrimination, work and health in immigrant populations in Spain. Espanja.	Tutkii maahanmuuttajien työoloja ja epävarmoja työsuhteita kuvaavia piirteitä, sekä niiden suhdetta terveyteen.	Laadullinen tutkimus. 84 haastattelua ja 12 kohderyhmähaastattelua. Materiaali on analysoitu narratiivisella diskurssianalyysillä.	Maahanmuuttajaväestö havaitsee syrjintää yksilö-, yhteiskunta ja poliittisella tasolla. Suhtautuminen syrjintään vaihtelee.
Castaneda, Anu E. - Rask, Shadia - Koponen, Päiviikki - Mölsä, Mulki - Koskinen, Seppo 2012. Maahanmuuttajien terveys ja hyvinvointi - Tutkimus venäläis-, somalialais- ja kurditaustaisista Suomessa. Suomi.	Tuottaa keskeistä uutta tietoa kolmen Maamu -tutkimuksen osahankkeen painopistealueelle, kuten terveys, työkyky, palveluiden käyttö ja kotoutuminen.	Määrällinen tutkimus, haastattelu, terveystarkastus ja lyhythaastattelu. Otos kolme maahanmuuttajataustaista ryhmää, joista kustakin 1000 henkilöä.	Syrjintäkokemukset olivat yleisempiä kauemmin Suomessa asuneilla ja nuorempina Suomeen muuttaneilla kuin lyhyemmän aikaa sitten ja vanhempana maahan muuttaneilla.
Cristoph, Vanessa 2012. The Role of Mass Media in the Integration of Immigrants. Saksa.	Tutkii miten joukkotiedotusvälineet kuvaavat maahanmuuttajia tietyssä kontekstissa. (Saksa) ja mikä on joukkotiedotusvälineiden rooli kotoutumisessa.	Laadullinen tutkimus. Kirjallisuuskatsaus.	Sosiaaliset suhteet kantaväestön kanssa vaikuttavat kotoutumiseen.
Fleischmann, Fenella - Dronkers, Jaap 2010. Unemployment among immigrants in European labour markets: an analysis of origin and destination effects. 13 EU maata. Tehty Hollannissa.	Selvittää, mitkä kohdemaan tai lähtömaan piirteet edistävät tai estävät työmarkkinoille integroitumisen huomioiden maahanmuuttajan henkilökohtaiset piirteet.	Määrällinen tutkimus. Monitasoinen analyysi 1363 ensimmäisen ja toisen polven maahanmuuttajan työttömyyslukuista, henkilökohtaisista piirteistä, sekä lähtö- ja kohdemaan piirteistä. Vertailututkimus.	Korkeampi tulotaso ja kollegojen verkostoon pääseminen helpottaa sosiaalista liikkuvuutta ja kotoutumista.
Hjern, Mikael 2004. Integration into social democratic welfare state. Ruotsi.	Selvittää, onko sosiaalidemokraattinen hyvinvointijärjestelmä muita parempi yhteiskuntaan kotouttaja.	Määrällinen, tilastoihin perustuva tutkimus. Materiaalina on käytetty elinolututkimuksen indikaattoreita.	Sosiaaliseen syrjäytymiseen vaikuttaa vastaanottavan maan yhteiskuntarakente.
Jasinskaja-Lahti, Inga - Liebkind, Karmela 2007. A Structural Model of Acculturation and Well-Being Among Immigrants from the Former USSR in Finland. Suomi.	Vertaa maahanmuuttajien akkulturaation tasoa heidän psykologiseen hyvinvointiin ja tutkia siihen suoraan ja epäsuorasti vaikuttavia tekijöitä.	Määrällinen kyselytutkimus, jonka otos oli 3815 Suomeen Venäjältä tai Virossa muuttanutta maahanmuuttajaa tai paluumuuttajaa. Vastausprosentti 63 (n=2396)	Vastaanottavassa maassa asuttu aika vaikuttaa akkulturaation tasoon. Kielellinen akkulturaatio vaikuttaa koetun syrjinnän määrään.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2012. Maahanmuuttajabarometri 2012. TEM raportteja 11/2013.	Kerätä tietoa valittujen maahanmuuttajaryhmien subjektiivisista näkemyksistä kotoutumisesta ja yleisemmin viihtymisestä Suomessa. Tarkastella palveluntarjoajien näkemyksiä kotouttamisen ja kotoutumisen nykytilasta.	Kohderyhmälle suunnattu kysely, sekä kunnille ja TE-toimistoille suunnatut palvelukyselyt. Kohderyhmä seitsemän suurinta maahanmuuttajaryhmää Suomessa.	Maahanmuuttajaväestö kokee, että työ vaikuttaa eniten kotoutumiseen.
Reitz, Jeffrey G. 2002. Host Societies and the reception of immigrants: research themes, emerging theories and methodological issues. Kanada.	Kuvailee, tutkii ja antaa lisäarvoa tiedeyhteiskunnassa yleistyvälle suunnalle, joka huomioi vastaanottavan yhteiskunnan piirteet.	Kirjallisuuskatsaus, jossa on mukana kuusi artikkelia.	Yhteiskunnan muutokset vaikuttavat kotoutumiseen.
Van Amersfoort, Hans - Van Niekerk, Mies 2006. Immigration as a Colonial Inheritance: Post-Colonial Immigrants in the Netherlands, 1945-2002. Hollanti.	Tutkii niitä kriittisiä tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet hollantilaiseen yhteiskuntaan kotoutumiseen tai siihen että kotoutumista ei ole tapahtunut. Tutkimuskohteena on siirtomaavallan jälkeisen ajan neljä maahanmuuttoaaltoa.	Kuvaa neljä siirtomaavallan ajan jälkeistä muuttoaaltoa, vertaa neljää maahanmuuttajaryhmää ja kotoutumista hollantilaiseen yhteiskuntaan. Lopuksi tulokset sijoitetaan maahanmuuttajien assimilaatio teorian viitekehykseen.	Yksilöllisillä tekijöillä on vaikutus kotoutumisprosessiin.
Zimmermann, Laura - Zimmermann, Klaus F. - Constant, Amelie 2007. Ethnic Self-Identification of First-Generation Immigrants. Saksa.	Tutkimuskysymys: Mikä tekijä määrittää, minkä polun maahanmuuttaja valitsee itse identifioinnissa maahanmuuton jälkeen?	Määrällinen tutkimus. Tiedot on otettu German Socioeconomic Panel tiedoista vuodelta 2001. Otoksessa 606 naista ja 640 miestä.	Kotoutumisen kannalta sukupuolenväliset erot ovat vahvoja, kun taas maahanmuuttoa edeltäneet tekijät, kuten koulutus, ei ole tärkeä.
Vastaanottavan maan piirteet			
Agudelo-Suárez, Andrés - Gil-González, Diana - Ronda-Pérez, Elena - Porthé, Victoria - Paramio-Pérez, Gema - García, Ana M - Garí, Aitana 2009. Discrimination, work and health in immigrant populations in Spain. Espanja.	Tutkii maahanmuuttajien työoloja ja epävarmoja työsuhteita kuvaavia piirteitä, sekä niiden suhdetta terveyteen.	Laadullinen tutkimus. 84 haastattelua ja 12 kohderyhmähaastattelua. Materiaali on analysoitu narratiivisella diskurssianalyysillä.	Työelämä on eriytynyttä Espanjassa. Pääsy laadukkaampiin työpaikkoihin edistäisi kotoutumista.
Cristoph, Vanessa 2012. The Role of Mass Media in the Integration of Immigrants. Saksa.	Tutkii miten joukkotiedotusvälineet kuvaavat maahanmuuttajia tietyssä kontekstissa. (Saksa) ja mikä on joukkotiedotusvälineiden rooli kotoutumisessa.	Laadullinen tutkimus. Kirjallisuuskatsaus.	Maahanmuuttopolitiikkaa tulisi muokata pelkoja ja puolustavia asenteita vähentävällä tavalla.

Fleischmann, Fenella - Dronkers, Jaap 2010. Unemployment among immigrants in European labour markets: an analysis of origin and destination effects. 13 EU maata. Tehty Hollannissa.	Selvittää, mitkä kohdemaan tai lähtömaan piirteet edistävät tai estävät työmarkkinoille integroitumisen huomioiden maahanmuuttajan henkilökohtaiset piirteet.	Määrällinen tutkimus. Monitasoinen analyysi 1363 ensimmäisen ja toisen polven maahanmuuttajan työttömyysluvuista, henkilökohtaisista piirteistä, sekä lähtö- ja kohdemaan piirteistä. Vertailututkimus.	Vastaanottavan maan hyvinvointijärjestelmällä ei ole vaikutusta maahanmuuttajaväestön työllistymiseen.
Hjerm, Mikael 2004. Integration into social democratic welfare state. Ruotsi.	Selvittää, onko sosiaalidemokraattinen hyvinvointijärjestelmä muita parempi yhteiskuntaan kotouttaja.	Määrällinen, tilastoihin perustuva tutkimus. Materiaalina on käytetty elinolututkimuksen indikaattoreita.	Hyvinvointiyhteiskunta ei ole parempi kotouttaja kuin muukaan yhteiskuntajärjestelmä.
Työ- ja elinkeinoministeriö 2013. Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2013. TEM raportteja 38/13. Suomi.	Kehittää kotouttamispolitiikkaa määrällisiin ja laadullisiin tietoihin perustuen.	Kunnille ja TE-toimistoille suunnattu palvelukysely, sekä maahanmuuttajabarometri. Kotouttamishjelman arvioinnista 2006-2007, sekä pilotista vuosina 1999-2002 kertynyt tieto. Pilotin osallistujien haastatteluiden tulokset.	Vastaanottavan maan taloudellinen tilanne vaikuttaa maahanmuuttajaväestön työmarkkina-asemaan.
Reitz, Jeffrey G. 2002. Host Societies and the reception of immigrants: research themes, emerging theories and methodological issues. Kanada.	Kuvailee, tutkii ja antaa lisäarvoa tiedeyhteiskunnassa yleistyvälle suunnalle, joka huomioi vastaanottavan yhteiskunnan piirteet.	Kirjallisuuskatsaus, jossa on mukana kuusi artikkelia.	Kotouttamispolitiikka ja -ohjelma vaikuttavat maahanmuuttajaväestön kotoutumiseen.
Valenta, Marko - Strabac, Zan 2011. State-assisted integration, but not for all: Norwegian welfare services and labour migration from the new EU member states. Norja.	Tarkastelee vastaanotto-olosuhteita uusista EU:n jäsenmaista tulleiden työperäisten maahanmuuttajien kohdalla Norjassa vuosina 2004–2009. Tutkia, laittaa kontekstiin ja suhteuttaa palveluntarjoajan näkökulma pohjoismaiseen hyvinvointijärjestelmään kotouttamisesta ja tulisiko sitä järjestellä uudelleen.	Laadullinen tutkimus, joka perustuu palvelun tuottajien syvähaastatteluihin. Otoksessa on yhteensä 48 haastateltavaa seitsemästä kunnasta. Analyysin lähestymistapa on grounded theory.	Työperäisesti maahan muuttaneilla on riski sijoittua työmarkkinoiden marginalisointuneisiin segmentteihin Norjassa.
Zimmermann, Laura - Zimmermann, Klaus F. - Constant, Amelie 2007. Ethnic Self-Identification of First-Generation Immigrants. Saksa.	Tutkimuskysymys: Mikä tekijä määrittää sen, minkä polun maahanmuuttaja valitsee itse identifioinnissa maahanmuuton jälkeen?	Määrällinen tutkimus. Tiedot on otettu German Socioeconomic Panel tiedoista vuodelta 2001. Otoksessa 606 naista ja 640 miestä.	Vastaanottavan maan koulutuspolitiikka ja maahanmuuttajien valinta vaikuttavat kotoutumiseen.

Van Amersfoort, Hans - Van Niekerk, Mies 2006. Immigration as a Colonial Inheritance: Post-Colonial Immigrants in the Netherlands , 1945-2002. Hol- lanti.	Tutkii niitä kriittisiä tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet hollantilaiseen yhteiskuntaan kotoutumiseen tai siihen että kotoutumista ei ole tapahtunut. Tutkimuskohteena on siirtomaavallan jälkeisen ajan neljä maahanmuuttoaaltoa.	Kuvaa neljä siirtomaavallan ajan jälkeistä muuttoaaltoa, vertaa nel- jää maahanmuuttajaryhmää ja ko- toutumista hollantilaiseen yhteis- kuntaan Lopuksi tulokset sijoitetaan maahanmuuttajien assimilaatio teo- rian viitekehykseen.	Yrittäjyydellä ei ole ollut vaikutusta so- siaaliseen liikkuvuuteen entisistä siirto- maista muuttaneiden kohdalla.
Asenneilmapiiri ja syrjintä			
Agudelo-Suárez, Andrés - Gil- González, Diana - Ronda-Pérez, Elena - Porthé, Victoria - Paramio-Pérez, Gema - García, Ana M - Garí, Aitana 2009. Discrimination, work and health in immigrant populations in Spain. Es- panja.	Tutkii maahanmuuttajien työoloja ja epävarmoja työsuhteita kuvaava- via piirteitä, sekä niiden suhdetta terveyteen.	Laadullinen tutkimus. 84 haastatte- lua ja 12 kohderyhmähaastattelua. Materiaali on analysoitu narratiivi- sella diskurssianalyysilla.	Maahanmuuttajaväestön oma kokemus havaitusta syrjinnästä vaikuttaa kotou- tumiseen. Maahanmuuttajaväestöstä joukkotiedotusvälineissä käytetty kieli ja termit vaikuttavat mielipiteisiin.
Careja, Romana - Andreb, Hans-Jür- gen 2013. Needed but not Liked - The Impact of Labor Market Policies of Na- tives Opinions about Immigrants. EU valtiot.	Tutkii EU:n jäsenmaiden työ- markkinoille pääsyn sääntelyn vaikutusta mielipiteeseen maa- hanmuuttajista uhkana ja heidän taloudellisesta roolistaan.	Määrällinen tutkimus, jossa on käy- tetty monitasoista tutkimusmenetel- mää. Käytettiin valittuja tietoja 25 EU jäsenmaasta vuodelta 2006. Tie- dot on otettu Eurobarometrasta 66.3.	Työmarkkina sääntelyllä on positiivinen vaikutus mielipiteeseen maahanmuut- tajien taloudellisesta roolista. Sillä ei ole vahvaa vaikutusta mielipiteeseen maa- hanmuuttajista uhkana.
Castaneda, Anu E. - Rask, Shadia - Koponen, Päivikki - Mölsä, Mulki - Koskinen, Seppo 2012. Maahanmuut- tajien terveys ja hyvinvointi - Tutkimus venäläis-, somalialais- ja kurditaustai- sista Suomessa. Suomi.	Tuottaa keskeistä uutta tietoa kolmen Maamu -tutkimuksen osahankkeen painopistealueelle, kuten terveys, työkyky, palvelui- den käyttö ja kotoutuminen.	Määrällinen tutkimus, haastattelu, terveystarkastus ja lyhythaastattelu. Otos kolme maahanmuuttajataus- taista ryhmää, joista kustakin 1000 henkilöä.	Etnisen hierarkian katsotaan vakiintu- neen suomalaiseen asenneilmapiiriin. Samoin kielteinen asenne tiettyjä maa- hanmuuttajaryhmiä kohtaan on havait- tavissa.
Cristoph, Vanessa 2012. The Role of Mass Media in the Integration of Immi- grants. Saksa.	Tutkii miten joukkotiedotusväli- neet kuvaavat maahanmuuttajia tietyssä kontekstissa. (Saksa) ja mikä on joukkotiedotusvälinei- den rooli kotoutumisessa.	Laadullinen tutkimus. Kirjallisuus- katsaus.	Joukkotiedotusvälineet luovat negatiivi- sen kuvan maahanmuuttajaväestöstä.

Valenta, Marko - Strabac, Zan 2011. State-assisted integration, but not for all: Norwegian welfare services and labour migration from the new EU member states. Norja.	Tarkastelee vastaanotto-olosuhteita uusista EU:n jäsenmaista tulleiden työperäisten maahanmuuttajien kohdalla Norjassa vuosina 2004–2009. Tutkia, laittaa kontekstiin ja suhteuttaa palveluntarjoajan näkökulma pohjoismaiseen hyvinvointijärjestelmään kotouttamisesta ja tulisiko sitä uudelleenjärjestellä.	Laadullinen tutkimus, joka perustuu palvelun tuottajien syvähaastatteluihin. Otoksessa on yhteensä 48 haastateltavaa seitsemästä kunnasta. Analyysin lähestymistapa on grounded theory.	Vastaanottavassa maassa vallalla oleva asenne etnistä ryhmää kohtaan vaikuttaa kotoutumiseen.
Kotouttamistoimet			
Valenta, Marko - Strabac, Zan 2011. State-assisted integration, but not for all: Norwegian welfare services and labour migration from the new EU member states. Norja.	Tarkastelee vastaanotto-olosuhteita uusista EU:n jäsenmaista tulleiden työperäisten maahanmuuttajien kohdalla Norjassa vuosina 2004–2009. Tutkia, laittaa kontekstiin ja suhteuttaa palveluntarjoajan näkökulma pohjoismaiseen hyvinvointijärjestelmään kotouttamisesta ja tulisiko sitä uudelleenjärjestellä.	Laadullinen tutkimus, joka perustuu palvelun tuottajien syvähaastatteluihin. Otoksessa on yhteensä 48 haastateltavaa seitsemästä kunnasta. Analyysin lähestymistapa on grounded theory.	Valtion rahoittama kotouttamisohjelma edistäisi työperäisesti maahan muuttaneiden kotoutumista Norjassa. Kielikoulutus on tehokas tapa mahdollistaa kotoutuminen vastaanottavaan maahan.